

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Problematika energetických daní

Problem of Energy Taxes

Student: Hana Hlaváčková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Kateřina Randová

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Hana Hlaváčková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Problematika energetických daní**
Problem of Energy Taxes

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Základní pojmy z oblasti energetických daní
 3. Právní úprava energetických daní
 4. Praktické uplatňování energetických daní ve vybrané společnosti
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

NĚMCOVÁ, Petra a Vojtěch KOTECKÝ. *Ekologická daňová reforma: impuls pro modernizaci ekonomiky*. Brno: Hnutí DUHA, 2008. 40 s. ISBN 978-80-86834-25-2.
STIBŮRKOVÁ, Jana. *Daně a daňové poradenství III.: spotřební a ekologické daně*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2009. 48 s. ISBN 978-80-7314-164-6.
SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 468 s. ISBN 978-80-7357-443-7.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Kateřina Randová**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hlaváčková, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohy číslo 1 až 9, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 9. května 2014

Hana Hlaváčková

Hana Hlaváčková

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Základní pojmy z oblasti energetických daní.....	6
2.1	Obecná klasifikace daní	6
2.2	Energetické daně	8
2.2.1	Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů (ZDZP)	12
2.2.2	Daň z pevných paliv (ZDPP)	15
2.2.3	Daň z elektřiny (ZDE).....	17
2.3	Mechanismus výběru energetických daní	20
2.4	Uhlíková daň (emisní daň z CO ₂)	20
3	Právní úprava energetických daní	22
3.1	Daňový systém v ČR.....	22
3.2	Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.....	22
3.2.1	Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů (ZDZP)	22
3.2.2	Daň z pevných paliv (ZDPP)	28
3.2.3	Daň z elektřiny (ZDE).....	32
3.3	Energetické daně a uhlíková daň v Evropské unii	37
4	Praktické uplatňování energetických daní ve vybrané společnosti	40
4.1	Vítkovice Cylinders, a. s.	40
4.2	Vztah Vítkovice Cylinders, a. s. k životnímu prostředí	41
4.3	Energie ve Vítkovice Cylinders, a. s.	42
4.3.1	Nákup a prodej energetických produktů	42
4.3.2	Evidence energetických daní.....	44
4.3.3	Daňové přiznání	46
4.3.4	Problém ve Vítkovice Cylinders, a. s.	47
5	Závěr.....	49
	Seznam použité literatury	51
	Seznam zkratk	54
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Do českého daňového systému byly energetické daně zavedeny počátkem roku 2008 v souladu s podmínkami členství České republiky v Evropské unii. Jsou součástí ekologické daňové reformy, proto jsou označovány také jako daně ekologické.

Zavedení těchto ekologických daní má přinést zlepšení zejména životního prostředí, ale také v oblasti sociální.

Pomocí ekonomického tlaku, vytvářeného systémem těchto daní by mělo docházet k efektivnějšímu a šetrnějšímu využívání přírodních zdrojů, k zavádění takových technologií, které jsou pro životní prostředí méně škodlivé, ale zato potřebují více lidské práce, fyzické i intelektuální, k celkové modernizaci průmyslové výroby a v neposlední řadě také k úsporám energií a paliv z neobnovitelných zdrojů a k rozvoji využívání zdrojů alternativních.

Na druhé straně pak právě příjmy z těchto daní kompenzují snížení sazeb daní z příjmů fyzických a právnických osob a snížení příspěvků do systému sociálního zabezpečení. Toto snížení zdanění lidské práce by mělo vést ke zvýšené motivaci zaměstnavatelů a dalších podniků k vytváření nových pracovních míst a ideálně ke snižování nezaměstnanosti.

Evropská unie požaduje, aby se minimální ceny českých energetických produktů, zejména zemního plynu, tuhých paliv a elektřiny (s účinností od 1. ledna 2008) vyrovnaly minimálním cenám produktů evropských.

Přijatá daňová reforma je rozdělena do tří fází. V první fázi v letech 2008 až 2010 byla zavedena daň ze zemního plynu, elektřiny a fosilních paliv (černé a hnědé uhlí). V druhé fázi, která navazuje na první a je aktuální v současné době, má docházet k průběžným změnám sazeb a daňových zvýhodnění těchto energií, současně bude provedena revize dosavadních ekologických poplatků a opatření v dopravě. Měla již být také zavedena uhlíková daň (emisní daň z CO₂), zároveň však začala Evropská komise s revizí směrnice 2003/96/ES, o zdanění energetických produktů a elektřiny, která by měla zohlednit CO₂, a tak se od zavedení uhlíkové daně zatím ustoupilo. V závěrečné fázi, jejíž zakončení se předpokládá v roce 2017, by se daně měly rozšířit na další surovinové zdroje, výrobky a služby.

Cílem bakalářské práce je rozbor energetických daní, jejichž problematika je pro nás jednak poměrně nová, ale hlavně se současně stále ještě vyvíjí. Dalším cílem je nastínit problematiku uhlíkové daně a přiblížit legislativu v Evropské unii. Cílem je také zjistit, jak

jsou energetické daně prakticky uplatňovány v konkrétní společnosti a s jakými problémy se v souvislosti s těmito daněmi potýká.

V práci je přiblížena aktuálně platná právní úprava energetických daní v České republice a v praktické části je řešen problém, zjištěný při uplatnění energetických daní ve Vítkovice Cylinders, a. s.

Ve druhé kapitole bakalářské práce je obsažen teoretický výklad základních pojmů z oblasti energetických daní.

Ve třetí kapitole je rozvedena právní úprava energetických daní platná pro český daňový systém a právní úprava v Evropské unii.

Ve čtvrté kapitole jsou prakticky uplatněny energetické daně ve společnosti Vítkovice Cylinders, a. s. a je uvedeno řešení problému, který se týká prokazování skutečné spotřeby elektřiny pro procesy osvobozené od daně z elektřiny a pro ostatní zdanitelné účely.

V závěru jsou zpracovány poznatky získané z oblasti energetických daní a je navrženo vlastní řešení této problematiky. Obsahuje shrnutí, týkající se ekologické daňové reformy, původního záměru energetických daní a harmonizace daňových systémů v Evropské unii.

Při zpracování bakalářské práce byly použity metody deskripce, komparace, analýzy a zhodnocení.

2 Základní pojmy z oblasti energetických daní

Daně tvoří největší část příjmů státního rozpočtu. Stát pak tyto získané peněžní prostředky investuje do různých oblastí. Například do veřejné správy, policie a armády, které mu umožňují jeho existenci. Daně také přerozděluje ve formě transfer a to například vyplácením starobních důchodů nebo podpor v nezaměstnanosti. V této kapitole budou definovány nejprve základní daňové pojmy a následně pojmy, které se týkají energetických daní.

2.1 Obecná klasifikace daní

Daň je zákonem předem stanovená platba do veřejného rozpočtu, která je povinná, nenávratná, neúčelová, neekvivalentní a pravidelně se opakuje.

Daně plní v ekonomice několik funkcí. Nejdůležitější z nich je **fiskální funkce**, která má napomáhat k získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů.

Alokační funkce řeší umístění vládních výdajů a ideálního rozdělení mezi veřejnou a soukromou potřebu.

Redistribuční funkce pomocí transferových plateb a daní zmírňuje rozdíly mezi důchody ekonomických subjektů.

Stabilizační funkce má zmírňovat cyklické výkyvy v ekonomice a zajišťovat ekonomickou stabilitu.

Daňový systém je souhrn všech daní, které se v daném státě a v určitém čase vybírají. „Dále zahrnuje veškerý systém institucí, které mají co do činění s daněmi a také systém nástrojů, metod a pracovních postupů, které tyto instituce uplatňují.“¹

Daňová politika prakticky využívá daňové nástroje k ovlivňování ekonomických a sociálních procesů ve společnosti.

¹ Široký (2008, s. 9)

Daňovou harmonizací rozumíme přibližování a přizpůsobení národních daňových soustav a jednotlivých daní na základě dodržování společných pravidel v Evropské unii.

Ekonomický subjekt je fyzická nebo právnická osoba povinná daň odvádět nebo platit.

Plátcem daně je fyzická nebo právnická osoba, která je pod vlastní majetkovou odpovědností ze zákona povinna daň poplatníkům vyměřit, vybrat a odvést správci daně. Jako plátce se osoba registruje povinně, jestliže překročí zákonem stanovený obrat, nebo se může registrovat dobrovolně.

Poplatníkem daně je fyzická nebo právnická osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani a jejíž povinností je zaplatit daň.

Správcem daně je místně příslušný orgán, kterému je na základě zákona svěřena správa daní. Správou daní se rozumí správné zjištění, stanovení a úhrada daně. Dále vyhledávání daňových subjektů a kontrolování plnění jejich daňových povinností, vyzývání ke splnění povinností a zabezpečování placení daní. Správcem může být finanční úřad nebo celní úřad.

Předmět daně je důchod, majetek, převod práv nebo spotřeba, které jsou podrobeny zdanění.

Základem daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách. Měrnými jednotkami mohou být peněžní jednotky vyjádřené v Kč nebo fyzické jednotky vyjádřené například v hektolitrech, metrech čtverečních, GJ. Základ daně se upravuje dle zákonných pravidel.

Sazba daně slouží k výpočtu daňové povinnosti ekonomického subjektu. Je stanovena v procentech nebo jako pevná sazba vyjádřená v peněžních jednotkách.

Daňová povinnost vzniká v okamžiku, kdy ekonomickému subjektu nastaly skutečnosti, které podle určitého daňového zákona zakládají její vznik.

Zdaňovací období je určité období, za které se daň zjišťuje a vyměřuje. Je stanoveno v určitém zákonu a jedná se například o kalendářní měsíc, rok nebo hospodářský rok.

Daňové přiznání vyjadřuje povinnost každého ekonomického subjektu uvést sám správci daně výši svého daňového základu a vypočítat si daňovou povinnost. Pouze u daně dědické a daně darovací vypočítává daňovou povinnost správce daně. Daňové přiznání je povinen podat každý ekonomický subjekt, kterému to zákon ukládá nebo ten, kdo je správcem daně k tomuto vyzván.

Okamžik, do kterého má ekonomický subjekt povinnost daň uhradit, je nazýván jako **splatnost daně**. U jednotlivých daní se může lišit a proto je stanovena v určitém daňovém zákonu.

Daňové zvýhodnění je poskytováno v době, kdy se stanovuje daň a to ve formě osvobození od daně nebo slevy na dani. Při výběru daně je daňovým zvýhodněním prominutí daně.

2.2 Energetické daně

V české daňové soustavě jsou energetické daně zařazeny mezi daně nepřímé neboli daně ze spotřeby. Zdanění energetických produktů upravuje v České republice Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Povinnost zavést systém energetických daní vznikla České republice již se vstupem do Evropské unie. Smyslem ekologických směrnic Rady Evropské unie je nejen sjednocení zdaňování, ale také snížení spotřeby produktů, jako je elektrická energie, pevná paliva či zemní plyn, které svou spotřebou a užitím doléhají na životní prostředí. Využitím nástrojů daňové politiky má být ve výsledku docíleno zlepšení podmínek pro ochranu životního prostředí, hospodárnějšího využívání energetických zdrojů, ale třeba také poskytovaným zvýhodněním směřovat k využívání obnovitelných zdrojů.

Energetické daně se vztahují na zemní plyn, pevná paliva a elektřinu. V obecné rovině jsou energetické produkty jednotlivými částmi zákona upraveny podobně, záleží jen na druhu produktu. V následujícím textu bude odkazováno na Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci

veřejných rozpočtů, část čtyřicátou pátou o dani ze zemního plynu a některých dalších plynů (ZDZP) se zobecněním na produkty zdaňované energetickou daní.²

Přesné vyhranění energetických produktů se nachází pod *kódem nomenklatury* (§ 2 odst. 1 písm. h) ZDZP), čímž je číselné označení výrobků uvedené v nařízení Rady o celní a statistické nomenklatuře a o Společném celním sazebníku, ve znění platném k 1. lednu 2002.

Správce (§ 1 odst. 2 ZDZP) energetických daní jsou orgány Celní správy České republiky. Orgány jsou Generální ředitelství cel se sídlem v Praze, celní úřady sídlící v každém kraji a Celní úřad Praha Ruzyně. Celní úřady také v souvislosti s těmito daněmi vydávají povolení k nabytí osvobozených energetických produktů a povolení k nabytí energetických produktů bez daně. Zároveň je správce daně povinen zveřejnit na své úřední desce a způsobem, který umožňuje dálkový přístup (elektronicky), seznam plátců daně, konečných spotřebitelů, kteří jsou držiteli povolení k nabytí produktu osvobozeného od daně, a držitelů povolení k nabytí produktu bez daně. Obsah těchto seznamů má předepsané náležitosti a jedná se hlavně o údaje identifikující ekonomický subjekt, údaje o povolení (datum vydání, zánik, zrušení), adresu příslušného správce daně a specifické údaje vztahující se k energetickému produktu (§ 29 ZDZP).

Daňovým územím (§ 2 odst. 1 písm. a) ZDZP) je území České republiky (tuzemsko). *Zdaňovacím obdobím* (§ 25 ZDZP) je kalendářní měsíc a *daňové přiznání* (§ 26 odst. 1 ZDZP) s vypočítanou daní je plátcе daně povinen podat do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém mu daňová povinnost vznikla. Daň je *splatná* ve stejném termínu, jako je termín pro podání daňového přiznání, tedy do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla plátcі povinnost daň přiznat.

Za identifikační údaje (§ 2 odst. 1 písm. i) ZDZP) jsou považovány

1. obchodní firma nebo jméno,
2. sídlo nebo místo pobytu,
3. daňové identifikační číslo, pokud bylo přiděleno.

Při dodání energetických produktů vystavují dodavatelé dva druhy dokladů. Jaký druh dokladu dodavatel vystaví, záleží na tom, jaké osobě produkt dodává. Může být dodán konečnému spotřebiteli a ten ho přijímá vždy s daní. S výjimkou některých konečných

² Stibůrková (2009, s. 48)

spotřebitelů, kteří mohou vlastnit povolení k nabytí energetického produktu osvobozeného od daně. Rovněž může dodavatel dodávat energetický produkt jinému dodavateli, který nabývá produkty bez daně, protože je držitelem povolení k nabytí energetického produktu bez daně.

Daňový doklad (§ 17 ZDZP) vystaví dodavatel v případě, že dodává plyn, pevná paliva nebo elektřinu konečnému spotřebiteli. Daňový doklad vystaví také konečnému spotřebiteli, který odebírá energetický produkt osvobozený od daně na základě povolení k nabytí energetického produktu osvobozeného od daně. Dodavatel musí tuto skutečnost uvést do daňového dokladu a to s upřesněním, podle kterého ustanovení zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů je produkt osvobozen. Dodavatel musí konečnému spotřebiteli vystavit daňový doklad do 15 dnů ode dne dodání energetického produktu.

Daňový doklad musí obsahovat minimálně tyto údaje:

- a) identifikační údaje dodavatele,
- b) identifikační údaje konečného spotřebitele,
- c) typ a výrobní číslo měřicího zařízení, kterým je osazeno odběrné místo v případě zemního plynu a je-li plyn dodáván prostřednictvím plynárenského zařízení,
- d) registrační číslo odběrného místa v případě elektřiny,
- e) množství v měrných jednotkách a druh (druh případě pevných paliv) dodaného energetického produktu, s výjimkou produktů osvobozených od daně,
- f) množství a druh (druh v případě pevných paliv) dodaného energetického produktu osvobozeného od daně,
- g) účel použití,
- h) celkovou výši daně v Kč,
- i) den dodání,
- j) datum vystavení daňového dokladu,
- k) číslo daňového dokladu.

Doklad o prodeji (§ 17 ZDZP) vystaví dodavatel při dodání plynu, pevných paliv nebo elektřiny jinému dodavateli. Tento dodavatel má právo nabývat energetické produkty bez daně, a to na základě povolení k nabytí energetického produktu bez daně. Povinnost vystavit doklad o prodeji má dodavatel do 15 dnů ode dne dodání energetického produktu bez daně jinému dodavateli.

Doklad o prodeji musí obsahovat minimálně tyto údaje:

- a) identifikační údaje dodavatele, který dodává energetický produkt,
- b) identifikační údaje dodavatele, který nabývá plyn, který nabývá pevná paliva nebo obchodníka s elektřinou,
- c) množství a duh (druh v případě pevných paliv) energetického produktu,
- d) den dodání,
- e) datum vystavení dokladu o prodeji,
- f) číslo dokladu o prodeji.

Oba doklady budou určitě v praxi obsahovat ještě další údaje, které sice povinné nejsou, ale zato jsou obvyklé. Jedná se například o celkovou cenu s daní, která je odběrateli za dodávku produktu účtována. Datum, do kdy musí být tato částka uhrazena, tedy splatnost ceny. Při bezhotovostní úhradě mohou být uvedena čísla bankovních účtů obou zúčastněných stran. V souvislosti s daněmi může být v dokladu uvedena výše daně z přidané hodnoty.

Zákon uvádí dodavateli možnost vystavit daňový doklad nebo doklad o prodeji v elektronické podobě. S tímto musí souhlasit fyzická nebo právnická osoba, která doklad přijímá. Je nutností, aby byl takový doklad podepsán uznávaným elektronickým podpisem nebo označen uznávanou elektronickou značkou dodavatele.

Za bezúhonného (§ 2 odst. 2 písm. a) ZDZP) zákon považuje takovou osobu, která nebyla pravomocně odsouzena za hospodářský trestný čin, nebo osobu, na kterou se hledí, jako by nebyla odsouzena.

Metalurgickými procesy (§ 2 odst. 1 písm. f) ZDZP) jsou takové procesy, při kterých jsou tepelně zpracovány rudy a jejich koncentráty jako výstupní produkty z této činnosti. Dále je to výroba kovů, která je přesněji uvedena v klasifikaci NACE pod kódem C 24 „výroba základních kovů“.

Mineralogickými postupy (§ 2 odst. 1 písm. g) ZDZP) se rozumí procesy, které jsou uvedené v klasifikaci NACE pod kódem C 23 „výroba ostatních nekovových minerálních výrobků“.

2.2.1 Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů (ZDZP)

Dodavatelem (§ 2 odst. 1 písm. b)) zemního plynu a některých dalších plynů je buď právnická osoba, nebo fyzická osoba, která podniká. Dodavatel nakupuje plyn, který prodává dál buď dalšímu dodavateli, nebo konečnému spotřebiteli. Dodavatel je držitelem povolení k nabytí plynu bez daně, tedy nakupuje plyn bez daně.

Konečným spotřebitelem (§ 2 odst. 1 písm. c)) může být fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje plyn od dodavatele. Tato osoba není držitelem povolení k nabytí plynu bez daně, tedy pořizuje plyn s daní anebo plyn od daně osvobozený (na základě povolení).

Provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy a provozovatel podzemního zásobníku plynu nejsou dle zákona považováni ani za konečného spotřebitele, ani za dodavatele. Provozovatelé pouze zajišťují přepravu plynu. Společnost RWE Gas Storage, s. r. o. je v České republice největším provozovatelem podzemního zásobníku plynu.

Za den dodání (§ 2 odst. 2 písm. b)) se považuje buď první den, kdy může nabyvatel nakládat s plynem jako vlastník, nebo den odečtu skutečné spotřeby plynu z měřicího zařízení, popřípadě den zjištění skutečné spotřeby plynu dodaného prostřednictvím plynárenského zařízení, pokud nelze skutečnou spotřebu plynu zjistit z měřicího zařízení.

Plátcem daně (§ 3 odst. 1) je

- a) dodavatel, který na daňovém území (v tuzemsku) dodal plyn konečnému spotřebiteli,
- b) provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy a provozovatel podzemního zásobníku plynu,
- c) fyzická nebo právnická osoba, která použila plyn zdaněný nižší sazbou daně k účelu, kterému odpovídá vyšší sazba daně (daň se musí přiznat a zaplatit),
- d) fyzická nebo právnická osoba, která použila plyn osvobozený od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje (daň se musí také doplatit), nebo
- e) fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněný plyn pro účely, na které se ale zdanění váže (netýká se to plynu osvobozeného od daně). Toto ustanovení se týká i takového případu, kdy tuzemská osoba, která nakoupí plyn (neosvobozený od daně) od dodavatele z jiného členského státu nebo ze třetí země a spotřebuje ho v tuzemsku. Tuzemská osoba musí z takto nabytého plynu daň vypočítat, přiznat a zaplatit.

Předmětem daně (§ 4) je plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11, 2711 21, 2711 29 a 2705

- a) určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro **pohon motorů** nebo pro jiné účely, s výjimkou plynu uvedeného v písmenech b) a c),
- b) určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro **výrobu tepla** bez ohledu na způsob spotřeby tepla (dále jen "výroba tepla"), nebo
- c) určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný
 - 1. pro stacionární motory,
 - 2. v souvislosti s provozy a stroji používanými při stavbách, stavebně inženýrských pracích a veřejných pracích, nebo
 - 3. pro vozidla určená k používání mimo veřejné cesty nebo pro vozidla, která nejsou schválená k používání převážně na veřejných silnicích

Zemní plyn a některé další plyny, které jsou použity k jiným účelům, než výše uvedeným budou zpravidla od daně z plynu osvobozeny.

Tab. 2.1 Kódy nomenklatury

2705 00 00	Svítiplyn, vodní plyn, generátorový plyn a podobné plyny, kromě ropných plynů a ostatních plynných uhlovodíků
2711 Ropné plyny a jiné plynné uhlovodíky:	
2711 11 00	Zkapalněný zemní plyn
2711 21 00	Zemní plyn v plynném stavu
2711 29 00	Ostatní v plynném stavu

Zdroj: PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 1001/2013 ze dne 4. října 2013, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku

Základem daně (§ 6 odst. 1) je množství plynu v MWh spalného tepla.

Sazby daně (§ 6 odst. 2) jsou zákonem stanoveny takto:

- a) 264,80 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 29 a 2705, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),

- b) v období od 1. ledna 2008 do 31. prosince 2011 činí sazba daně 0 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- c) v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2014 činí sazba daně 34,20 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- d) v období od 1. ledna 2015 do 31. prosince 2017 činí sazba daně 68,40 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- e) v období od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2019 činí sazba daně 136,80 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- f) od 1. ledna 2020 činí sazba daně 264,80 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- g) 30,60 Kč/MWh spalného tepla pro plyn, který je předmětem daně podle § 4 písm. b),
- h) 30,60 Kč/MWh spalného tepla pro plyn, který je předmětem daně podle § 4 písm. c).

Nelze-li vyjádřit spalné teplo plynu v MWh, stanoví se spalné teplo ve výši 15 MWh na tunu plynu (§ 6 odst. 3).

Tab. 2.2 Sazby daně ze zemního plynu a některých dalších plynů

Předmět podle (ZDZP)	Kód nomenklatury	Období	Sazba v Kč/MWh
§ 4 písm. a)	2711 29 a 2705		264,80
§ 4 písm. a)	2711 11 a 2711 21	1.1. 2008 do 31.12. 2011	0,--
§ 4 písm. a)	2711 11 a 2711 21	1.1. 2012 do 31.12. 2014	34,20
§ 4 písm. a)	2711 11 a 2711 21	1.1. 2015 do 31.12. 2017	68,40
§ 4 písm. a)	2711 11 a 2711 21	1.1. 2018 do 31.12. 2019	136,80
§ 4 písm. a)	2711 11 a 2711 21	od 1.1. 2020	264,80
§ 4 písm. b)			30,60
§ 4 písm. c)			30,60

Zdroj: § 6 ZDZP

V předchozí tabulce jsou přehledně shrnuty sazby daně ze zemního plynu a některých dalších plynů. Je zřejmé, že sazby jsou pevné i diferencované. Plyny zahrnuté pod kódy nomenklatury 2711 29 a 2705, které jsou určeny k použití, nabízeny k prodeji nebo používány pro pohon motorů, mají jednotnou sazbu 264,80 Kč/MWh. Sazba daně pro plyny, které jsou zahrnuty pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, a které jsou určeny k použití, nabízeny k prodeji nebo používány pro pohon motorů, se v jednotlivých obdobích výrazně zvyšuje. V posledním uvedeném období, tj. období od 1. 1. 2020, sazba dosáhne stejné hodnoty, jako pro stejný účel plynů uvedených pod kódy nomenklatury 2711 29 a 2705. „Tento jev je zapříčiněn tím, že v souladu se zásadami, na základě nichž byla podle směrnice Rady 2003/96/ES přechodná období původně poskytnuta, by měla být taková opatření navržena tak, aby umožnila postupně vyrovnat uplatňované minimální sazby Společenství.“³ Všechny plyny, které jsou předmětem daně ze zemního plynu a některých dalších plynů, a které jsou zároveň určeny pro výrobu tepla, nebo jsou používány pro stacionární motory, nebo jsou používány v souvislosti s provozy a stroji používanými při stavbách, stavebně inženýrských pracích a veřejných pracích, nebo jsou používány pro vozidla určená k používání mimo veřejné cesty nebo pro vozidla, která nejsou schválená k používání převážně na veřejných silnicích, mají jednotnou sazbu 30,60 Kč/MWh.

Výše daně se vypočítá (§ 7) vynásobením základu daně sazbou daně.

2.2.2 Daň z pevných paliv (ZDPP)

Dodavatelem (§ 2 odst. 1 písm. b)) pevných paliv se rozumí právnická nebo podnikající fyzická osoba, která nabývá pevná paliva za účelem jejich dalšího prodeje jinému dodavateli nebo konečnému spotřebiteli. Fyzická osoba, která podniká s pevnými palivy, je jinak řečeno obchodníkem s pevnými palivy. Stejně jako u zemního plynu nakupuje dodavatel pevná paliva bez daně a to na základě povolení k nabytí pevných paliv bez daně.

Konečným spotřebitelem (§ 2 odst. 1 písm. c)) opět může fyzická nebo právnická osoba. Tato osoba nabývá pevná paliva od dodavatele a to s daní, pokud tedy není konečný spotřebitel držitelem povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně.

³ Směrnice Rady 2004/75/ES, ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice 2003/96/ES

Za výrobu (§ 2 odst. 1 písm. h)) pevných paliv se považuje i těžba těchto paliv.

Dnem dodání (§ 2 odst. 2 písm. b)) je první den, kdy dodavatel nabývajících pevná paliva nebo konečný spotřebitel mohou nakládat s pevnými palivy jako vlastníci.

Jediným producentem černého uhlí v České republice je OKD, a. s., Severočeské doly, a. s. jsou v České republice největším producentem hnědého uhlí.

Plátcem daně (§ 3 odst. 1) je

- a) dodavatel, který na daňovém území (v tuzemsku) dodal pevná paliva konečnému spotřebiteli,
- b) fyzická nebo právnická osoba, která použila pevná paliva osvobozená od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje (daň se musí přiznat a zaplatit), nebo
- c) fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněná pevná paliva pro účely, na která se ovšem zdanění váže, s výjimkou pevných paliv osvobozených od daně. Opět se tento odstavec vztahuje i na nabývání pevných paliv ze zahraničí, která jsou dodávána do České republiky ke spotřebě. Nabyvatel musí z takto nabytých pevných paliv daň vypočítat, přiznat a zaplatit.

Kategorie plátců daně z pevných paliv je užší než u plátců daně z plynu. Důvodem je menší množství osob, které jsou spojené s dodáváním pevných paliv, a také to, že není rozlišen účel použití pevných paliv.

Předmětem daně (§ 4) jsou tato pevná paliva:

- a) černé uhlí, brikety, bulety a podobná pevná paliva vyrobená z černého uhlí uvedená pod kódem nomenklatury 2701,
- b) hnědé uhlí, hnědouhelné brikety, též aglomerované hnědé uhlí kromě gagátu (černého jantaru) uvedené pod kódem nomenklatury 2702,
- c) koks a polokoks z černého uhlí, hnědého uhlí nebo rašeliny, též aglomerovaný, retortové uhlí uvedené pod kódem nomenklatury 2704,
- d) ostatní uhlovodíky uvedené pod kódy nomenklatury 2706, 2708, 2713 až 2715, pokud jsou určeny k použití, nabízeny k prodeji nebo používány pro výrobu tepla.

Tab. 2.3 Kódy nomenklatury ostatních uhlovodíků

2706 00 00	Černouhelný, hnědouhelný nebo rašelinový dehet a jiné minerální dehty, též dehydratované nebo částečně destilované, včetně rekonstituovaných dehtů
2708	Smola a smolný koks z černouhelného dehtu nebo jiných minerálních dehtů
2713	Ropný koks, ropné živice a ostatní zbytky minerálních olejů nebo olejů ze živičných nerostů
2715 00 00	Živičné směsi na bázi přírodního asfaltu, přírodní živice, ropné živice, minerálního dehtu nebo minerální dehtové smoly (například živičné tmely, ředěné produkty)

Zdroj: PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 1001/2013 ze dne 4. října 2013, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku

Předmětem daně z pevných paliv není například dřevo a dřevěné uhlí.

Základem daně (§ 6 odst. 1) je množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla v původním vzorku.

Sazba daně (§ 6 odst. 2) činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku.

Spalné teplo v původním vzorku (§ 6 odst. 3 a 4) plátce daně prokazuje výsledky měření akreditované laboratoře. Výsledky měření nesmí být starší než 1 rok. Akreditovaná laboratoř musí mít způsobilost zkušební laboratoře uznané národním akreditačním orgánem k provádění zkoušek nebo vzorkování vymezených v Osvědčení o akreditaci podle ČSN EN ISO 17025. Pokud nelze spalné teplo v původním vzorku měřením prokázat, stanoví se spalné teplo ve výši 33 GJ na tunu pevných paliv.

Výše daně se vypočítá (§ 7) vynásobením základu daně sazbou daně.

2.2.3 Daň z elektřiny (ZDE)

Za dodavatele (§ 2 odst. 1 písm. a)) elektřiny se považuje obchodník s elektřinou, výrobce elektřiny a operátor trhu s elektřinou. Obchodníkem s elektřinou je osoba, která

elektřinu nakupuje a následně ji dále prodává. Elektřinu logicky vyrábí výrobce elektřiny. Operátor trhu s elektřinou (OTE) například organizuje krátkodobý trh s elektřinou, zpracovává a zveřejňuje měsíční a roční zprávy o trhu s elektřinou, zpracovává alespoň jednou ročně zprávy o budoucí očekávané spotřebě elektřiny a vede seznam dodavatelů elektřiny. Dodavatelé jsou držiteli licence, kterou jim udělí Energetický regulační úřad. Obchodník s elektřinou musí být držitelem povolení k nabytí elektřiny bez daně, aby mohl nabývat elektřinu bez daně. Ostatní dodavatelé toto povolení mít nemusí.

ČEZ, a. s. je největším výrobcem elektřiny v České republice. Obchodníky s elektřinou v České republice jsou E.ON Energie, a. s., Pražská energetika, a. s. i ČEZ Prodej, a. s.

Konečným spotřebitelem (§ 2 odst. 1 písm. c)) může být fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje elektřinu od dodavatele. Konečný spotřebitel nabývá elektřinu s daní anebo elektřinu od daně osvobozenou (opět na základě povolení).

Konečným spotřebitelem dle zákona není provozovatel distribuční soustavy a provozovatel přenosové soustavy. Tito provozovatelé zajišťují pouze distribuci elektřiny. V České republice jsou distributory opět již výše zmínění obchodníci s elektřinou. Provozovatelem přenosové soustavy je v České republice ČEPS, a. s.

Za ekologicky šetrnou elektřinou (§ 2 odst. 1 písm. d)) je zákonem stanovena taková elektřina, která

1. pochází ze sluneční energie, větrné energie nebo geotermální energie,
2. je vyrobená ve vodních elektrárnách,
3. je vyrobená z biomasy nebo produktů vyrobených z biomasy,
4. je vyrobená z emisí metanu z uzavřených uhelných dolů, nebo
5. je vyrobená z palivových článků.

Protože je takto vyrobená elektřina šetrná k životnímu prostředí, bude se na ní vztahovat osvobození od daně. Naopak elektřina, která je vyrobena v jaderných nebo uhelných elektrárnách logicky zdaněna bude.

Za den dodání (§ 2 odst. 2 písm. b)) se považuje buď den odečtu elektřiny z měřicího zařízení, pokud měřicí zařízení uvádí výši spotřeby. Jestliže měřicí zařízení výši spotřeby neuvádí, dnem dodání je den, ve kterém byla zjištěna skutečná spotřeba elektřiny. Skutečná spotřeba elektřiny se musí vypočítat porovnáním počátečního a koncového stavu elektřiny na měřicím zařízení.

Plátcem daně (§ 3 odst. 1) je

- a) dodavatel, který na daňovém území (v tuzemsku) dodal elektřinu konečnému spotřebiteli,
- b) provozovatel distribuční soustavy a provozovatel přenosové soustavy,
- c) fyzická nebo právnická osoba, která použila elektřinu od daně osvobozenou k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje (daň se musí přiznat a zaplatit), nebo
- d) fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněnou elektřinu, na kterou se ovšem zdanění váže (výjimkou je elektřina osvobozená od daně). Příkladem je elektřina, kterou nakoupí obchodník s elektřinou, ale neprodá ji dál, ale spotřebuje ji pro vlastní účely, které nejsou v rámci elektřiny od daně osvobozeny. Obchodník s elektřinou musí u takto spotřebované elektřiny daň vypočítat, přiznat a zaplatit.

Předmětem daně (§ 4) je elektřina, která má rovněž svůj kód nomenklatury, a to 2716.

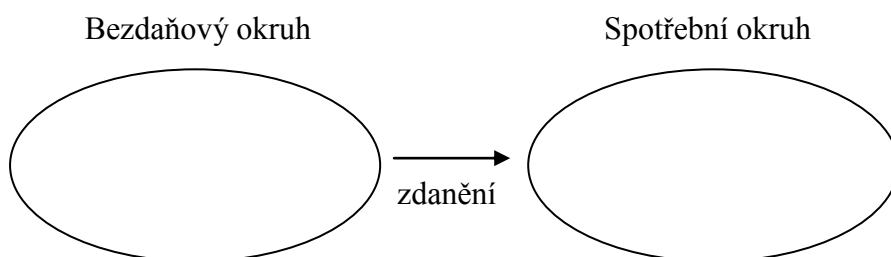
Základem daně (§ 6 odst. 1) je množství elektřiny v MWh.

Sazba daně (§ 6 odst. 2) činí 28,30 Kč/MWh.

Výše daně se vypočítá (§ 7) vynásobením základu daně sazbou daně.

2.3 Mechanismus výběru energetických daní

Obr. 2.3.1 Obecné schéma mechanismu výběru energetických daní⁴

V prvním, bezdaňovém okruhu nejsou energetické produkty zatíženy energetickou daní, a to ani při jejich nákupech a prodejkch. Tyto výrobky mohou nabývat pouze dodavatelé, kteří musí vlastnit od celního úřadu povolení k nabytí produktu bez daně. Mezi dodavatele můžeme zařadit hlavně obchodníky se zemním plynem, pevnými palivy nebo elektřinou. Produkty bez daně nabývají rovněž výrobci těchto energetických produktů nebo těžařské společnosti, kteří jsou také zařazeni do tohoto okruhu.

Ve druhém, spotřebním okruhu se energetický produkt nachází, pokud je dodán ke spotřebě. Produkt je dodán konečnému spotřebiteli, který ovšem nevlastní povolení k nabytí výrobku bez daně. Dodavatel tedy musí tento výrobek buď zdanit, nebo ho od daně osvobodit. Osvobození se váže na účel dodání výrobku a opět je k němu potřeba povolení k nabytí osvobození od daně, které musí konečný spotřebitel vlastnit.

Mezi konečnými spotřebiteli v tuzemsku se výrobek pohybuje již včetně daně nebo osvobozený od daně. Výrobek, který se pohybuje mezi konečnými spotřebiteli, kteří jsou každý z jiného státu, je zdaněn v obou státech, a není možné uplatnit ve státě dodavatele nárok na vrácení daně.

2.4 Uhlíková daň (emisní daň z CO₂)

Česká republika se rozhodla zavést uhlíkovou daň v návaznosti na návrh Evropské komise na uhlíkovou daň, který byl předložen v roce 2010. Vláda České republiky chtěla uhlíkovou daň zavést od 1. ledna 2014, to se ovšem neuskutečnilo. Rovněž mělo být zrušeno osvobození od daně ze zemního plynu pro vytápění domácností, od tohoto rozhodnutí vláda

⁴ Svátková (2009, s. 279)

nakonec ustoupila. „Důvodem byly připomínky, které v procesu hodnocení regulace novely Zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů obdrželo Ministerstvo financí. Ponecháním osvobození by se mělo předejít negativním environmentálním a sociálním důvodům.“⁵

Podle návrhu Evropské komise by se pevná paliva a zemní plyn danily dvousložkovou daní. První složka daně je v České republice již zavedena. Ta se týká zdanění spotřeby energetických produktů na základě jejich energetického obsahu, to je popsáno v ostatních kapitolách této práce. Druhá složka by se vztahovala na zdanění emisí CO₂, které jsou produkovány v souvislosti se spotřebou energetických produktů. V rámci zdanění by se jednalo o jednotnou sazbu 20 EUR za tunu CO₂. Z toho vyplývá, že uhlí by bylo zdaněno více než zemní plyn, protože při spalování uhlí dochází k vyššímu vypouštění CO₂ do ovzduší než u zemního plynu. Proto obava, že zavedení uhlíkové daně způsobí přechod spotřebitelů k jiným méně ekologickým produktům, je zbytečná. „V reálu by druhou složku platily pouze zdroje mimo systém emisního obchodování (EU ETS), které za své emise platí formou nákupu emisních povolenek.“⁶

Hlavním důvodem pro zavedení uhlíkové daně nejspíše je výběrem daní snížit schodek veřejného rozpočtu. Dále by uhlíková daň měla odstranit rozdíly na trhu s teplem, protože na něm mají teplárny, na rozdíl od lokálního vytápění, povinnost od roku 2013 nakupovat emisní povolenky. Dalšími důvody jsou všeobecné snižování spotřeby energií a přesun zdanění na nepřímé daně.

Důsledkem zavedení uhlíkové daně budou opět vyšší ceny, které v konečném důsledku zaplatí opět občané. Zvláště pro obyvatele venkova, kteří topí uhlím, to bude citelná částka. Pro ně je alternativou dřevo, které zatím zdaněno není. Energetické a průmyslové společnosti musí povinně nakupovat emisní povolenky, tudíž se tento další náklad opět projeví v cenách jejich produktů.

⁵ <http://zpravy.aktualne.cz/finance/zdaneni-plynu-pro-lidi-neproslo-uhlikova-dan-ma-sanci/r~i:article:770083/>

⁶ Vecka (2012, s. 104 a 106)

3 Právní úprava energetických daní

3.1 Daňový systém v ČR

Český daňový systém je podobný daňovým systémům ve většině evropských zemí. V českém daňovém systému jsou daně rozděleny do dvou skupin, do daní přímých a daní nepřímých.

Přímými daněmi se zdaňuje příjem nebo majetek poplatníka. Přímé daně se dále dělí na daně *důchodové* a *majetkové*. Za daň důchodovou se považuje daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Do daní majetkových patří daň silniční, daň z pozemků a ze staveb a daň z nabytí nemovitých věcí.

Nepřímé daně zdaňují prodej statků nebo služeb a tato daň je tedy obsažena již v ceně statku nebo služby. Do této skupiny patří daně *všeobecné*, daně *spotřební* a daně *energetické*. Za daň všeobecnou se považuje daň z přidané hodnoty. Mezi daně spotřební je zahrnuta daň z minerálních olejů, lihu, piva, tabákových výrobků a vína a meziproductů. A pod daň energetickou patří daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny.

3.2 Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů

Již v roce 1993, kdy v České republice proběhla velká daňová reforma, byly do českého daňového systému zařazeny daně k ochraně životního prostředí. Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, ale nabyl účinnosti až 1. 1. 2008. Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů upravuje jeho část čtyřicátá pátá. Daň z pevných paliv upravuje část čtyřicátá šestá. Daň z elektřiny upravuje část čtyřicátá sedmá.⁷

3.2.1 Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů (ZDZP)

Registrace k dani (§ 3 odst. 2 a 3)

Když plátcí daně vznikne povinnost daň z plynu přiznat a zaplatit, musí podat návrh na registraci k dani. Návrh na registraci se podává u místně příslušného celního úřadu a to

⁷ Němcová, Kotecký (2008, s. 40)

nejpozději v den, kdy plátcí vznikla povinnost přiznat a zaplatit daň z plynu. K dani se nemusí registrovat dodavatel a výrobce plynu, kterým povinnost přiznat a zaplatit daň nevznikla.

Přiznání a placení daně (§ 5)

Předchozí odstavec uvádí, že registrační povinnost je nutná k tomu dni, ke kterému plátcí vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit. Je tedy důležité vědět, kdy vlastně povinnost daň přiznat a zaplatit vzniká. Obecně je to den, kdy osoba učinila takové jednání, kterým se stala plátcem daně.

Povinnost vzniká dnem, kdy

- a) dodavatel dodá plyn konečnému spotřebiteli na daňovém území (v tuzemsku). Za dodání plynu konečnému spotřebiteli zákon považuje i dodání plynu do prostor čerpací stanice, která dodává plyn pro pohon motorů,
- b) provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel podzemního zásobníku plynu plyn spotřebuje,
- c) je spotřebován plyn, u něhož byla uplatněna sazba daně nižší než sazba daně stanovená pro daný účel použití,
- d) je spotřebován plyn, který byl osvobozený od daně, a zároveň je použit k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo
- e) je spotřebován nezdaněný plyn, s výjimkou plynu osvobozeného od daně.

I další osoby si mohou v tuzemsku mezi sebou dodávat zdaněný nebo osvobozený plyn. Těmto osobám povinnost daň přiznat a zaplatit nevzniká. Za prvé nejsou plátcí daně a za druhé byl plyn již zdaněn (případně osvobozen) plátcem daně, například při dodání plynu konečnému spotřebiteli.

Osvobození od daně (§ 8 odst. 1)

Osvobození od daně ze zemního plynu má mnoho úkolů. Prvním z nich je, aby se nezvyšovala cena tepla pro domácnosti, tedy cena plynu, který je využit v bytových domech. Z tohoto důvodu je *pro domácnosti a domovní kotelny* osvobozen plyn pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, tedy jen zemní plyn v plynném a zkapalněném stavu, který je určen k *výrobě tepla*. Pod pojmem domácnost si představíme fyzickou osobu, která je ve vztahu k dodavateli tepla nepodnikající osobou. Domovní kotelna je zdroj tepla, který je umístěn v bytovém domě.

Druhým úkolem osvobození od daně je zamezení dvojího zdanění plynu energetickými daněmi. To znamená, že plyn, který je použit *pro výrobu elektřiny*, je osvobozen od daně z plynu.

Z předchozích důvodů je osvobozen plyn, ze kterého se vyrábí *kombinovanou výrobou elektřina a teplo v generátorech*, pokud je toto teplo z kombinované výroby dodáváno *domácnostem*.

Dalším úkolem je srovnat daňové zatížení pohonných hmot, které jsou určeny pro vodní dopravu. Proto je od daně osvobozen plyn použitý jako *pohonná hmota pro plavbu po vodách na daňovém území* (v tuzemsku). Netýká se to ovšem soukromých rekreačních plavidel.

Úkolem je také to, aby se nezatěžovala zdaněním energeticky náročná výroba kovů a hutních produktů, ale také i výroba nekovových výrobků. Kdyby se totiž plyn *použitý k metalurgickým a mineralogickým postupům* zdaňoval, mohlo by to mít negativní vliv na ceny výrob, které na tyto procesy navazují.

Dále je osvobozen plyn, který byl použit *k jinému účelu než pro pohon motorů nebo pro výrobu tepla*, i když při takovém použití vzniká technologické teplo. Například to může být plyn použitý ve speciálních zařízeních v souvislosti s léčbou.

Povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně (§ 9)

Plyn osvobozený od daně mohou nabývat bez povolení jen koneční spotřebitelé, kteří plyn používají pro výrobu tepla v domácnostech a domovních kotelnách. Ostatní koneční spotřebitelé potřebují k nabývání plynu osvobozeného od daně povolení. Návrh na povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně se podává příslušnému celnímu úřadu.

Návrh na vydání povolení musí obsahovat identifikační údaje navrhovatele; roční očekávané množství odebraného osvobozeného plynu od daně v MWh spalného tepla; typ a výrobní číslo měřicího zařízení, kterým je osazeno odběrné místo, určené pro odběr plynu osvobozeného od daně (pokud je plyn nabýván prostřednictvím plynárenského zařízení); výpis z obchodního rejstříku, nebo výpis z živnostenského rejstříku nebo výpis z jiného obdobného rejstříku (je-li navrhovatel zahraniční osobou) a tento výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů.

Aby byl návrh schválen a povolení vydáno, musí být splněny následující podmínky (§ 10 odst. 2):

- a) návrh na vydání povolení obsahuje všechny náležitosti,

- b) navrhovatel je bezúhonný,
- c) navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona a
- d) navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení za podmínek, které jsou uvedeny v zákonu.

Pokud jsou všechny podmínky splněny, vydá správce daně povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně, které je vydáno na dobu 5 let (§ 10 odst. 3).

Povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně zaniká například uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno, nebo zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou. Další možnosti zániku povolení jsou uvedené v zákonu (§ 11 odst. 3).

Správce daně má pravomoc povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně zrušit. V zákonu (§ 11 odst. 4) jsou přesně uvedeny důvody, z jakých správce daně zruší povolení. Tím důvodem může být například to, že držitel povolení použil plyn osvobozený od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, a nepřiznal daň odpovídající jinému účelu použití plynu. Jiným důvodem může být, že podle zákona držitel povolení nevede evidenci.

Povolení k nabytí plynu bez daně (§12, § 13)

Plyn bez daně může nabývat pouze dodavatel plynu a to na základě povolení k nabytí plynu bez daně, s výjimkou nabytí plynu bez daně výrobou plynu. Návrh na toto povolení se opět podává příslušnému celnímu úřadu.

Návrh na vydání povolení k nabytí plynu bez daně musí obsahovat identifikační údaje navrhovatele; očekávané roční množství odebraného plynu bez daně v MWh; výpis z obchodního rejstříku, výpis z živnostenského rejstříku, nebo výpis z jiného obdobného rejstříku (je-li navrhovatelem zahraniční osoba) a tento výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů; doklad, který prokazuje, že je navrhovatel držitelem licence na obchod s plynem (v případě, že plyn bude odebírán převážně, to je více než 50 %, prostřednictvím plynárenského zařízení).

Dále návrh musí obsahovat popis účelu a způsobu, jak bude plyn používán, a také ustanovení, podle kterého je plyn osvobozen od daně. V případě, že je plyn nabýván prostřednictvím plynárenského zařízení, musí návrh obsahovat schéma, které zobrazuje odběrné plynové zařízení v odběrném místě.

Aby byl návrh schválen a povolení vydáno, musí být splněny následující podmínky (§ 14 odst. 2):

- a) návrh na vydání povolení obsahuje všechny náležitosti,
- b) navrhovatel je bezúhonný,
- c) navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona a
- d) navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení za podmínek, které jsou uvedeny v zákonu.

Pokud jsou všechny podmínky splněny, vydá správce daně povolení k nabytí plynu bez daně, které je opět platné po dobu 5 let (§ 14 odst. 3).

Povolení k nabytí plynu bez daně zaniká například uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno, nebo zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou. Další možnosti zániku povolení jsou uvedeny v zákonu (§ 15 odst. 1).

Správce daně má také pravomoc povolení k nabytí plynu bez daně zrušit. V zákonu (§ 15 odst. 2) jsou přesně uvedeny důvody, z jakých správce daně toto povolení zruší. Tím důvodem může být například to, že držitel povolení nabývá plyn bez daně převážně za jiným účelem než za účelem jeho dalšího prodeje.

Evidence (§ 18 odst. 1 a 2 až § 21)

Pro účely daně je *dodavatel* povinen vést evidenci o plynu za jednotlivá zdaňovací období. Musí vést záznamy o množství nabytého plynu, dodaného plynu s uvedením účelu použití plynu (mimo plyn osvobozený od daně a plyn dodaný bez daně), dodaného plynu osvobozeného od daně, dodaného plynu bez daně, plynu použitého pro vlastní spotřebu (pokud dodavatel dodává takový plyn sám sobě) s uvedením účelu použití plynu (mimo plyn osvobozený od daně) a o plynu osvobozeném od daně (pokud dodavatel dodává takový plyn sám sobě) použitého pro vlastní spotřebu.

Záznamy o plynu musí dodavatel dále členit podle fyzických nebo právnických osob, od kterých je plyn nabýván, a kterým je plyn dodáván. Důležité jsou údaje, které tyto osoby identifikují, tzv. identifikační údaje. Podle jednotlivých fyzických nebo právnických osob se evidence nemusí členit podle dodaného plynu, u kterého je uveden účel použití plynu (mimo plynu osvobozeného od daně a plynu dodaného bez daně).

Pro účely daně vede fyzická nebo právnická *osoba*, která *spotřebovala nezdáněný plyn* a *držitel povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně*, za jednotlivá zdaňovací období evidenci o množství nabytého plynu, spotřebovaného plynu s uvedením účelu použití plynu

(mimo plyn osvobozený od daně) a spotřebovaného plynu, který je od daně osvobozen. Evidence se člení podle fyzických nebo právnických osob, od kterých je plyn nabýván, a obsahuje jejich identifikační údaje.

Pro účely daně vede *provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy a provozovatel podzemního zásobníku* evidenci za jednotlivá zdaňovací o množství plynu použitého pro vlastní spotřebu s uvedením účelu použití plynu (mimo plyn osvobozený od daně) a o plynu osvobozeném od daně použitým pro vlastní spotřebu.

Evidenci o plynu musí všechny osoby uchovávat po dobu 10 let od konce zdaňovacího období, ke kterému se evidence vztahuje.

Správní delikt (§ 27)

Právnická nebo podnikající fyzická osoba se může dopustit správního deliktu. Zákon uvádí, že se dodavatel dopustí správního deliktu tím, že dodá v tuzemsku plyn, který je od daně osvobozený, nebo který je bez daně fyzické nebo právnické osobě, která není držitelem daného povolení k nabytí takového plynu. Dodavatel, se může dopustit správního deliktu také tím, že nevystaví daňový doklad nebo doklad o prodeji. Nebo se správního deliktu dopustí taková osoba, která je dle zákona povinna vést evidenci a nevede ji.

Za správní delikt může být uložena pokuta až 200 000 Kč. Výše pokuty záleží na tom, jakého správního deliktu se právnická nebo fyzická osoba dopustila.

Příjem z pokut za správní delikt je příjmem státního rozpočtu (§ 28 odst. 6).

Společná ustanovení (§ 29)

Správce daně vede seznam plátců daně, konečných spotřebitelů, kteří jsou držiteli povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně, a konečných spotřebitelů, kteří jsou držitelé povolení k nabytí plynu bez daně. Seznam obsahuje identifikační údaje; typ a výrobní číslo měřicího zařízení, kterým je osazeno odběrné místo určené pro odběr plynu osvobozeného od daně (toto místo je uvedeno v povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně, pokud je plyn nabýván prostřednictvím plynárenského zařízení); správce daně, který je příslušný osobě uvedené v takovémto seznamu; datum vydání, zániku a zrušení povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně a povolení k nabytí plynu bez daně.

3.2.2 Daň z pevných paliv (ZDPP)

Registrace k dani (§ 3 odst. 2 a 3)

Registrace k dani z pevných paliv je obdobná jako u daně z plynu. Jestliže plátcí vznikne povinnost daň z pevných paliv přiznat a zaplatit, má plátce povinnost podat návrh na registraci k dani. Návrh na registraci k dani se podává u správce daně nejpozději v den vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit. K dani se nemusí registrovat dodavatel, kterému nevznikla povinnost daň přiznat a zaplatit.

Přiznání a placení daně (§ 5 odst. 1 a 2)

Opět zákon určuje, kdy plátcí vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit. Tato povinnost vzniká dnem, kdy

- a) dodavatel dodá pevná paliva konečnému spotřebiteli na daňovém území (v tuzemsku),
- b) byla spotřebována pevná paliva osvobozená od daně pro jiné účely, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo
- c) byla spotřebována nezdaněná pevná paliva, s výjimkou pevných paliv osvobozených od daně.

Povinnost daň přiznat a zaplatit nevzniká těm osobám, které si mezi sebou v tuzemsku dodávají pevná paliva, která jsou zdaněná nebo osvobozená od daně.

Osvobození od daně (§ 8 odst. 1)

Osvobození od daně z pevných paliv má podobné úkoly jako u daně ze zemního plynu. Opět je důvod nezvyšování ceny tepla pro domácnosti. Tentokrát jsou osvobozena paliva, která byla použita pro *kombinovanou výrobu elektřiny a tepla v generátorech*, pokud je teplo z kombinované výroby elektřiny a tepla dodáváno *domácnostem*. Je jasné, že osvobození se nebude vztahovat na uhlí, kterým bychom topili v kamnech na rekreační chalupě a dalších zařízeních.

Další úkol je opět stejný jako u zemního plynu, a to zamezení dvojího zdanění paliv energetickými daněmi. Tudiž se osvobození bude týkat pevných paliv, které byly použity k *výrobě elektřiny*. Dále jsou také osvobozena paliva použitá k *výrobě koksu*.

Zase jsou osvobozena paliva, která jsou určena jako pohonná *hmota nebo palivo pro plavby po vodách na daňovém území*. Osvobození se netýká pevných paliv používaných pro soukromá rekreační plavidla.

Úkolem je opět to, aby nebyla daní zatížena energeticky náročná výroba kovů, hutních výrobků a nekovových výrobků, která by se projevila ve vyšší ceně těchto produktů. Tudiž

jsou osvobozena pevná paliva použitá v *metalurgických procesech a k mineralogickým postupům*.

Osvobození také platí pro pevná paliva, která slouží k *jinému účelu* než pro pohon motorů nebo pro výrobu tepla, i když při takovém použití vzniká technologické teplo. Příkladem mohou být paliva určená pro *chemické redukční procesy ve vysokých pecích* nebo paliva k technologickým účelům v podniku, ve kterém byla pevná paliva vyrobena.

Povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně (§ 9)

Pevná paliva osvobozená od daně mohou nakupovat jen koneční spotřebitelé, pokud jsou držiteli povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně. Návrh na vydání povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně podává konečný spotřebitel příslušnému celnímu úřadu.

Návrh na vydání tohoto povolení musí obsahovat identifikační údaje navrhovatele; očekávané roční množství odebraných pevných paliv osvobozených od daně v GJ spalného tepla v původním vzorku; výpis z obchodního rejstříku, nebo výpis z živnostenského rejstříku, nebo výpis z jiného obdobného rejstříku (pokud je navrhovatel zahraniční osobou) a zároveň nesmí být tento výpis v den podání návrhu starší více než 30 dnů. Dále musí obsahovat popis účelu a způsob použití pevných paliv, které jsou osvobozené od daně, a to s odkazem na příslušné ustanovení zákona, podle kterého jsou osvobozena.

Pro to, aby bylo povolení vydáno, musí být splněny stejné podmínky jako u zemního plynu. Tedy následující podmínky (§ 10 odst. 2):

- a) návrh na vydání povolení obsahuje všechny náležitosti,
- b) navrhovatel je bezúhonný,
- c) navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona a
- d) navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení, podle konkrétního ustanovení v zákonu.

Celní úřad vydá povolení, pokud jsou všechny uvedené podmínky splněny. Povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně je vydáváno na dobu 5 let (§ 10 odst. 3).

Povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně zaniká například uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno, nebo zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou, nebo dnem zániku živnostenského oprávnění nebo jiného obdobného

oprávnění držitele povolení. Další důvody, dle kterých zaniká povolení, jsou uvedeny v zákonu (§ 11 odst. 2).

Správce daně také může zrušit povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně. V zákonu (§ 11 odst. 3) jsou přesně uvedeny důvody, z jakých správce daně zruší povolení. Tím důvodem může být to, že držitel povolení použil pevná paliva osvobozená od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, a nepřiznal daň odpovídající jinému účelu použití pevných paliv, nebo že podle zákona nevede evidenci, nebo že o zrušení povolení držitel sám požádá.

Povolení k nabytí pevných paliv bez daně (§ 12, § 13)

Bez daně může nabývat pevná paliva jen dodavatel, toto se nevztahuje na nabytí pevných paliv výrobou. Návrh na vydání povolení se podává příslušnému celnímu úřadu.

Návrh na vydání povolení k nabytí pevných paliv bez daně musí obsahovat identifikační údaje navrhovatele; očekávané roční množství odebraných pevných paliv bez daně v GJ spalného tepla v původním vzorku; výpis z obchodního rejstříku, výpis z živnostenského rejstříku, nebo výpis z jiného obdobného rejstříku (pokud je navrhovatelem zahraniční osob a tento výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů).

Pro vydání povolení musí být splněny následující podmínky (§ 14 odst. 2):

- a) návrh na vydání povolení obsahuje všechny náležitosti,
- b) navrhovatel je bezúhonný,
- c) navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona a
- d) navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení podle podmínek, které jsou uvedeny v zákonu.

Za předpokladu, že jsou všechny podmínky splněny, vydá správce daně povolení k nabytí pevných paliv bez daně, které je platné po dobu 5 let (§ 14 odst. 3).

Povolení k nabytí pevných paliv bez daně zaniká například uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno, nebo dnem zániku živnostenského oprávnění nebo jiného obdobného oprávnění držitele povolení. Další důvody jsou uvedeny v příslušném ustanovení zákona (§ 15 odst. 1).

Správce daně také může zrušit povolení k nabytí pevných paliv bez daně. V zákonu (§ 15 odst. 2) jsou přesně uvedeny důvody, z jakých správce daně toto povolení zruší. Tím

důvodem může být například to, že držitel povolení nabývá pevná paliva bez daně převážně za jiným účelem než za účelem jejich dalšího prodeje.

Evidence (§ 18 až § 20)

Dodavatel je povinen vést pro daňové účely za jednotlivá zdaňovací období evidenci o pevných palivech. Musí vést záznamy o množství a druzích nabytých pevných paliv, dodaných pevných paliv, dodaných pevných paliv osvobozených od daně, dodaných pevných paliv bez daně, spotřebovaných pevných paliv (mimo pevná paliva osvobozená od daně), spotřebovaných pevných paliv osvobozených od daně, zásob pevných paliv.

Evidenci pevných paliv musí dodavatel rozčlenit podle fyzických nebo právnických osob, od kterých jsou pevná paliva nabyta a kterým jsou pevná paliva dodána. Dále obsahuje jejich identifikační údaje. Podle jednotlivých fyzických nebo právnických osob nemusí dodavatel vést evidenci o dodaných pevných palivech (mimo paliva osvobozená od daně a dodaná bez daně).

Pro účely daně má povinnost vést fyzická nebo právnická *osoba, která spotřebovala nezdaněná pevná paliva a držitel povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně* evidenci o pevných palivech. Evidence obsahuje množství a druh nabytých pevných paliv, spotřebovaných pevných paliv (mimo pevných paliv osvobozených od daně), spotřebovaných pevných paliv osvobozených od daně, zásob pevných paliv. Evidence se člení podle fyzických nebo právnických osob, od kterých jsou pevná paliva nabyta, a obsahuje jejich identifikační údaje.

Evidence o pevných palivech musí všechny osoby uchovávat po dobu 10 let od konce zdaňovacího období, ke kterému se evidence vztahuje.

Správní delikt (§ 26)

Právnická nebo podnikající fyzická osoba se samozřejmě může dopustit správního deliktu. Dle zákona se správního deliktu dopustí takovým jednáním, že jako dodavatel dodá na daňovém území pevná paliva osvobozená od daně nebo pevná paliva bez daně fyzické nebo právnické osobě, která není držitelem potřebného povolení. Dodavatel se může dopustit správního deliktu také tím, že nevystaví daňový doklad nebo doklad o prodeji. Nebo se správního deliktu fyzická nebo právnická osoba dopustí tím, že podle zákona nevede evidenci.

Za správní delikt může být takové osobě uložena pokuta až 200 000 Kč. Výše pokuty záleží na tom, jakého správního deliktu se právnická nebo fyzická osoba dopustila.

Příjem z pokut za správní delikt je příjmem státního rozpočtu (§ 27 odst. 6)

Společná ustanovení (§ 28)

Na celním úřadě je veden seznam plátců daně, konečných spotřebitelů, kteří jsou držiteli povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně, a držitelů povolení k nabytí pevných paliv bez daně. Tento seznam obsahuje identifikační údaje, správce daně příslušného osobě uvedené v tomto seznamu, datum vydání, zániku a zrušení povolení k nabytí pevných paliv bez daně nebo povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně.

3.2.3 Daň z elektřiny (ZDE)

Registrace k dani (§ 3 odst. 2 a 3)

Vznikne-li plátcí daně povinnost daň z elektřiny přiznat a zaplatit, podává návrh na registraci k dani. Návrh na registraci podá plátcé u správce daně nejpozději v den vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit. Registrovat k dani se samozřejmě nemusí dodavatel, kterému nevznikla povinnost daň přiznat a zaplatit.

Přiznání a placení daně (§ 5 odst. 1 a 2)

V souvislosti s předchozím odstavcem zákon uvádí, kdy povinnost daň přiznat a zaplatit vzniká. Tato povinnost vzniká dnem, kdy

- a) byla dodána elektřina konečnému spotřebiteli na daňovém území (v tuzemsku),
- b) byla spotřebována elektřina osvobozená od daně podle § 8 odst. 2 (ZDE) k jiným účelům, než na které se toto osvobození od daně vztahuje, nebo
- c) byla spotřebována nezdaněná elektřina, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně.

Povinnost přiznat daň a zaplatit ji, nevzniká takovým osobám, které nakoupily zdaněnou elektřinu nebo elektřinu od daně osvobozenou, a tuto elektřinu dodají jiné osobě.

Osvobození od daně (§ 8 odst. 1 a 2)

Tentokrát může být od daně osvobozena jak spotřeba elektřiny, tak i její výroba. Osvobození od daně z elektřiny plní podobné úkoly jako osvobození u předchozích daní. Prvním úkolem je podpora výroby elektřiny, která je *šetrná k životnímu prostředí*. Ekologicky šetrná je taková elektřina, která je vyrobená z větrné, sluneční nebo geotermální energie. Dále

elektřina vyrobená ve vodních elektrárnách, z biomasy, z palivových článků a podobně. Z toho vyplývá, že elektřina vyrobená v jaderných nebo uhelných elektrárnách zdanění podléhá.

Dále je osvobozena *výroba elektřiny v dopravních prostředcích* za podmínky, že je v dopravním prostředku také *spotřebována*. Elektřina může být vyrobena v elektromobilech nebo v letadlech.

Opět se v osvobození myslí i na dvojí zdanění elektřiny. Osvobozena je elektřina, která je vyrobená ze zdaněných výrobků, které jsou předmětem daně ze zemního plynu, daně z pevných paliv nebo spotřební daně a v zařízeních se jmenovitým elektrickým výkonem do 2 MW, pokud je taková elektřina spotřebována přímo nebo je dodávána prostřednictvím vedení, kterým je dodávána výhradně taková elektřina.

Dalším úkolem je, aby se daní nezatežovala samotná výroba elektřiny. V zákonu je to uvedeno jako *technologický účel nezbytný pro výrobu elektřiny nebo kombinovanou výrobu elektřiny a tepla* a jako *technologický účel nezbytný k udržení schopnosti vyrábět elektřinu nebo kombinovanou výrobu elektřiny a tepla*.

Osvobození dále respektuje ztráty elektřiny, které vznikly objektivně. Osvobozena je tak elektřina, která slouží ke *krytí ztrát v přenosové nebo distribuční soustavě*.

Elektřina, která je použita při provozování dráhy a drážní dopravy pro přepravu osob a věcí na dráze železniční, tramvajové a trolejbusové je rovněž osvobozena od daně. To souvisí s úkolem nezvyšovat cenu jízdného v hromadné dopravě. Osvobození se ovšem nevztahuje na lyžařské vleky, lanovky a důlní vlaky.

Aby nebyla elektřina, která není primárně energetickým zdrojem zatížena daní, je osvobozena. To se týká *elektrolytických procesů*, pod kterými si lze představit pokovování předmětů, elektrolýzu a podobně.

Jako u předchozích daní je osvobozena elektřina, která je použita *při metalurgických procesech a k mineralogickým postupům*. Osvobození plní takový úkol, aby se zdanění nemohlo promítnout do cen výrob, které následují.

Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně (§ 9)

Elektřinu osvobozenou od daně mohou nabývat jen koneční spotřebitelé a v některých případech výrobci elektřiny. O vydání povolení opět rozhoduje celní úřad.

Návrh na vydání povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně musí obsahovat identifikační údaje navrhovatele, očekávané roční množství odebrané elektřiny osvobozené od daně v MWh, registrační číslo odběrného místa určeného pro odběr elektřiny osvobozené od

daně a rozhodnutí o udělení licence na výrobu elektřiny, výpis z obchodního rejstříku, nebo výpis z živnostenského rejstříku, nebo výpis z jiného obdobného rejstříku (v případě navrhovatele zahraniční osoby); výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů.

Návrh na vydání povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně musí rovněž obsahovat účel a způsob použití elektřiny osvobozené od daně i s odkazem na ustanovení, podle kterého je elektřina osvobozená od daně. A také schéma, které zobrazuje odběrné elektrické zařízení v odběrném místě.

Pro vydání povolení musí být splněny následující podmínky (§ 10 odst. 2):

- a) návrh na vydání povolení obsahuje všechny náležitosti,
- b) navrhovatel je bezúhonný,
- c) navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona a
- d) navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení podle podmínek, které jsou uvedeny v zákonu.

Za předpokladu, že jsou všechny podmínky splněny, vydá správce daně povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně. Povolení vydává celní úřad na dobu 5 let (§ 10 odst. 3).

Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně zaniká například uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno, nebo zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou. Další možnosti jsou uvedeny v zákonu (§ 11 odst. 3).

Správce daně také může zrušit povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně. V zákonu (§ 11 odst. 4) jsou přesně uvedeny důvody, z jakých správce daně zruší povolení. Tím důvodem může být například to, že držitel povolení použil elektřinou osvobozenou od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, a nepřiznal daň odpovídající jinému účelu použití elektřiny nebo, že podle zákona nevede evidenci.

Povolení k nabytí elektřiny bez daně (§ 12, § 13)

Pouze pro obchodníka s elektřinou platí, že pokud chce nakupovat elektřinu bez daně, musí vlastnit povolení k nabytí elektřiny bez daně. Návrh na vydání povolení se podává příslušnému celnímu úřadu.

Návrh na vydání tohoto povolení musí obsahovat identifikační údaje navrhovatele, očekávané roční množství odebrané elektřiny bez daně v MWh, výpis z obchodního rejstříku, výpis z živnostenského rejstříku, nebo výpis z jiného obdobného rejstříku, (pokud je

navrhovatelem zahraniční osoba), výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů a doklad, který prokazuje, že navrhovatel je držitelem licence na obchod s elektřinou.

Pro vydání povolení musí být splněny následující podmínky (§ 14 odst. 2):

- a) návrh na vydání povolení obsahuje všechny náležitosti,
- b) navrhovatel je bezúhonný,
- c) navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona a
- d) navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení dle příslušného ustanovení v zákonu.

Jsou-li všechny podmínky splněny, vydá správce daně povolení k nabytí elektřiny bez daně, které celní úřad vydává na dobu 5 let (§ 14 odst. 3).

Povolení k nabytí elektřiny bez daně zaniká například uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno, nebo zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou. Další možnosti zániku povolení jsou uvedeny v zákonu (§ 15 odst. 1).

Správce daně také může zrušit povolení k nabytí elektřiny bez daně. V zákonu (§ 15 odst. 2) jsou přesně uvedeny důvody, z jakých správce daně toto povolení zruší. Tím důvodem může být například to, že držitel povolení nabývá elektřinu bez daně převážně za jiným účelem než za účelem jeho dalšího prodeje.

Evidence (§ 18 až § 21)

Dodavatel má povinnost vést pro daňové účely za jednotlivá zdaňovací období evidenci o elektřině. Musí vést záznamy o množství nabyté elektřiny osvobozené od daně, nabyté elektřiny bez daně, dodané elektřiny, dodané elektřiny osvobozené od daně, dodané elektřiny bez daně, elektřiny použité pro vlastní spotřebu (pokud dodavatel dodává takovou elektřinu sám sobě), elektřiny osvobozené od daně použité pro vlastní spotřebu (pokud dodavatel dodává takovou elektřinu sám sobě).

Záznamy o elektřině musí dodavatel ještě členit podle fyzických nebo právnických osob, od kterých je elektřina nabyta a kterým je elektřina dodána. Evidence obsahuje i jejich identifikační údaje. Evidence dodané elektřiny, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně a elektřiny dodané bez daně, nemusí být členěna podle jednotlivých fyzických nebo právnických osob.

Pro účely daně vede fyzická nebo právnická *osoba*, která *spotřebovala nezdaněnou elektřinu a držitel povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně*, vede pro daňové účely za jednotlivá zdaňovací období evidenci o množství nabyté elektřiny, nabyté elektřiny osvobozené od daně, spotřebované elektřiny, spotřebované elektřiny osvobozené od daně. Evidence musí být ještě členěna podle fyzických nebo právnických osob, od kterých je elektřina nabyta. Tato evidence obsahuje jejich identifikační údaje.

Pro daňové účely musí vést *provozovatel distribuční soustavy a provozovatel přenosové soustavy* za jednotlivá zdaňovací období evidenci elektřiny. Eviduje se množství elektřiny použité pro vlastní spotřebu a elektřina osvobozená od daně použitá pro vlastní spotřebu.

Evidence o elektřině musí všechny osoby uchovávat po dobu 10 let od konce zdaňovacího období, ke kterému se evidence vztahuje.

Správní delikt (§ 27)

Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že jako dodavatel dodá na daňovém území elektřinu osvobozenou od daně podle § 8 odst. 2 (ZDE) nebo elektřinu bez daně fyzické nebo právnické osobě, která není držitelem určitého povolení. Dodavatel se může dopustit správního deliktu také tím, že nevystaví daňový doklad nebo doklad o prodeji. Nebo se správního deliktu fyzická nebo právnická osoba dopustí tím, že podle zákona nevede evidenci.

Za správní delikt může být uložena pokuta do 200 000 Kč. Výše pokuty záleží na tom, jakého správního deliktu se právnická nebo fyzická osoba dopustila.

Příjem z pokut za správní delikt je příjmem státního rozpočtu (§ 28 odst. 6).

Společná ustanovení (§ 29)

Celní úřad vede seznam plátců daně, konečných spotřebitelů, kteří jsou držiteli povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně, a držitelů povolení k nabytí elektřiny bez daně. Seznam obsahuje identifikační údaje, registrační číslo odběrného místa určeného pro odběr elektřiny osvobozené od daně (které je uvedeno v povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně), správce daně příslušného osobě uvedené v tomto seznamu, datum vydání, zániku a zrušení povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně a povolení k nabytí elektřiny bez daně.

3.3 Energetické daně a uhlíková daň v Evropské unii

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) je organizace, která v současné době sdružuje 34 zemí z celého světa. Patří do ní jak ekonomicky vyspělé země, tak i země se rozvíjející. Česká republika se stala členem 21. prosince 1995. OECD sbírá od členských zemí informace hlavně z oblasti sociální, ekonomické a životního prostředí. Různé orgány OECD získané informace následně analyzují, diskutují o nich a činí rozhodnutí. Tato rozhodnutí mohou vlády členských zemí realizovat. A poté také tato rozhodnutí vzájemně hodnotí, vyměňují si své zkušenosti a předkládají návrhy na změnu.

Energetická daň je zavedena s očekáváním pozitivního vlivu na životní prostředí. Protože v Evropské unii neexistuje jednotný daňový systém, řídí se Evropská unie rozlišením daní dle metodiky OECD. Metodika daní dle OECD by měla harmonizovat všechny daňové systémy členských států Evropské unie. Dle OECD jsou daně členěny dle předmětu zdanění, podle subjektu, který daně platí, a podle účelu. Hlavním měřítkem členění daní je předmět daně. Energetické daně jsou zařazeny do skupiny 5121 – Spotřební daně.

Klasifikace energetických daní dle metodiky OECD⁸

5000 Daně ze zboží a služeb

5100 Daně z výroby, prodeje, převodu, leasingu a dodávek zboží a úpravy zboží

5110 Daně všeobecné

5111 Daň z přidané hodnoty

5112 Daně prodeje (obratové)

5113 Ostatní všeobecné daně ze zboží a služeb

5120 Daně ze speciálních zboží a služeb

5121 Spotřební daně

5122 Zisky z fiskálních monopolů

5123 Cla a dovozní daně

5124 Vývozní daně

5125 Daně z investičního zboží

5126 Daně ze speciálních služeb

5127 Ostatní daně z mezinárodního obchodu a transakcí

5128 Ostatní daně ze speciálních zboží a služeb

⁸ Šíroký (2013, s. 41, 42)

5130 Nezařaditelné do skupin 5110 až 5120

5200 Daně z používání nebo povolení používání zboží nebo vykonání určitých činností

5210 Pravidelné daně

5211 Placené domácnostmi z motorových vozidel

5212 Placené ostatními subjekty z motorových vozidel

5213 Ostatní pravidelné daně

5220 Nepravidelné daně

5300 Nezařaditelné do skupin 5100 a 5200

V Evropské unii jsou energetické daně upraveny směrnicí Rady 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Česká republika se stala členem Evropské unie 1. května 2004. Z důvodu rozdílného nebo žádného zdanění energetických produktů ve členských státech byla zavedena Směrnice Rady 2003/96/ES, která nabyla účinnosti 1. ledna 2004 a měla sjednotit energetické daně ve všech členských státech. Zavedení energetických daní v členských státech by ale mohlo způsobit vážné hospodářské a sociální potíže vzhledem k relativně nízké úrovni spotřebních daní uplatňované dříve, k pokračující hospodářské transformaci těchto členských států, k jejich relativně nízkým úrovním důchodu a k jejich omezené schopnosti kompenzovat toto dodatečné daňové břemeno snížením jiných daní. „Zejména růst cen způsobený uplatňováním minimálních sazeb stanovených směrnicí 2003/96/ES by mohl mít nepříznivý dopad na občany těchto států a na jejich národní hospodářství například tím, že by vytvořil neúměrné břemeno pro malé a střední podniky.“⁹ Z tohoto důvodu Směrnice Rady 2004/74/ES stanovila přechodná období, ve kterém byly tyto daně postupně v daném státě zaváděny. Česká republika mohla uplatňovat úplné nebo částečné osvobození od daně nebo snížené úrovně zdanění u elektřiny, pevných paliv a zemního plynu do 1. ledna 2008. V několika zemích Evropské unie mají již několik let zařazenou v daňovém systému i uhlíkovou daň. Opět je jedním z hlavních důvodů zařazení této daně do daňového systému snížení deficitu veřejných rozpočtů jednotlivých zemí.

⁹ Směrnice Rady 2004/74/ES

Tab. 3.1 Energetické daně a uhlíková daň v EU

Stát EU	Rok zařazení daně do daňové soustavy				Inkaso daně (v mil. EUR)	
	ZDZP	ZDPP	ZDE	uhlíková	energetická (rok 2012)	uhlíková (ročně)
Belgie	2007	2004	2005	-	132,58	-
Bulharsko	2012	2007	2007	-	23,09	-
Česká republika	2008			-	119,92	-
Dánsko	2004			1992	2 363,68	670
Estonsko	2008	2005	2008	-	49,171	-
Finsko	2004			1990	1 128,09	500
Francie	2004	2007	2011	-	334,6	-
Chorvatsko	2013			-	-	-
Irsko	2010	2005	2009	2010	51,56	180
Itálie	2006			-	6 401,96	-
Kypr	2004	2004	-	-	* ¹⁰	-
Litva	2009	2007	2009	-	4,256	-
Lotyšsko	2010	2007	2007	-	22,07	-
Lucembursko	2007	-	2005	-	7,03	-
Maďarsko	2004	2009	2004	-	104,07	-
Malta	2005	2006	2005	-	0,73	-
Německo	2004	2007	2004	-	9 675,13	-
Nizozemsko	2005	2004	2007	1990	4 093,61	3 213
Polsko	2014	2012	2004	-	596,85	-
Portugalsko	2013	2004	2012	-	32,67	-
Rakousko	2004	2005	2007	-	830,99	-
Rumunsko	2007	2007	2006	-	70,53	-
Řecko	2011	2007	2010	-	440,36	-
Slovensko	2008			-	41,24	-
Slovinsko	2004	2004	2007	1997	40,43	72
Španělsko	2013	2008	2008	-	1 506,50	-
Švédsko	2004			1991	2 529,62	2 700
Velká Británie	-	-	-	-	-	-

Zdroj: European Commission (2013); Vecka (2012); Zimmermannová, Korba (2010);
Zimmermannová (2013)

¹⁰ Údaje nebyly k dispozici

4 Praktické uplatňování energetických daní ve vybrané společnosti

Tato kapitola je zaměřena na praktické uplatňování energetických daní v akciové společnosti Vítkovice Cylinders. Bude představena její historie, současnost, organizace výroby, vztah k životnímu prostředí, přiblížení spotřeby energie, energetické daně, jejich účtování a odvod. Bude řešen určitý problém týkající se energetických daní a bude navrženo zlepšení aplikace v této dani.

4.1 Vítkovice Cylinders, a. s.

Společnost Vítkovice Cylinders, a. s. patří mezi téměř třicet firem, které jsou členy nejvýznamnější české strojírenské skupiny VÍTKOVICE MACHINERY GROUP. V prosinci roku 2013 uplynulo 185 let od vydání pokynu k výstavbě železáren. Od této doby, od roku 1828, byl nastartován rozvoj, který trvá dodnes. Tradiční výroba a obory strojírenství byly rozšířeny o dvě nové oblasti: Green Technology – CNG a bioplyn a Informační technologie. V současné době jsou Vítkovice evropským vůdcem ve výrobě ocelových lahví.¹¹

Vítkovice Cylinders, a. s. patří mezi největší světové výrobce bezešvých ocelových lahví. Jejich další významnou činností je produkce tlakových nádrží, vysokotlakých akumulátorů a mlecích koulí. S výrobou vysokotlakých ocelových lahví se ve Vítkovicích začalo již v roce 1906, tyto lahve byly určeny pro stlačené a lehké plyny. V roce 1995 se společnost Vítkovice Lahvárna, spol. s r. o. stala dceřinou společností Vítkovice a. s. Tento rok se také považuje za rok založení společnosti Vítkovice Cylinders, a. s., jejíž přejmenování z názvu Vítkovice Lahvárna, spol. s r. o. na název současný proběhlo v roce 2005. Od roku 2008 je používána unikátní (supermoderní) linka na výrobu ocelových tlakových lahví. V současné době společnost zaměstnává 410 zaměstnanců.

Ve společnosti jsou tři výrobní provozy. V prvním provozu jsou vyráběny bezešvé vysokotlaké ocelové nádoby, které se používají pro přepravu a skladování technických plynů s využitím v průmyslu, například svařování, nebo řezání plamenem. Dále se ocelové lahve používají také na medicínální plyny (ve zdravotnictví, například kyslík a dusík), acetylén,

¹¹ <http://www.vitkovice.cz/>

stlačený zemní plyn (nádrže pro CNG), pro hasicí techniku, nápojovou techniku anebo jako dýchací a potápěcí přístroje.

Ve druhém provozu jsou vyráběny stabilní tlakové nádoby a nádrže vodního objemu. Tyto produkty se používají ke stacionárnímu skladování stlačených plynů. Dále jsou v tomto provozu vyráběna tělesa akumulátorových plášťů, která jsou využívána hlavně v hydraulických tlakových systémech.

Ve třetím provozu jsou produkovány ocelové mlecí koule. Mlecí koule se v praxi využívají ve stavebním, těžebním a energetickém průmyslu k mletí rud, cementu, písku a uhlí.¹²

4.2 Vztah Vítkovice Cylinders, a. s. k životnímu prostředí

Za svou prioritu, kterou dosáhnou úspěchu a prosperity na trhu, považují Vítkovice Cylinders, a. s. za prvé vysokou úroveň kvality vlastních produktů a za druhé ochranu životního prostředí. Cílem společnosti je snaha o zachování přirozeného životního prostředí a obnovitelných zdrojů pro další generace.

Společnost se snaží důsledně dodržovat veškeré požadavky, které souvisí s ochranou životního prostředí. Dále chce snižovat produkci odpadů a zvyšovat jejich další využití. Chce navazovat obchodní vztahy s takovými společnostmi, které mají v oblasti environmentální politiky stejné principy. V rámci prevence chce předcházet haváriím a dalším situacím, které mohou mít negativní dopad na životní prostředí a na zdraví zaměstnanců. Má zájem na vzdělávání zaměstnanců v environmentální oblasti.¹³

Na základě provedeného auditu a splnění potřebných požadavků vydal v roce 2012 Certifikační orgán systémů managementu č. 3053 společnosti Cylinders, a. s. certifikát. Certifikát potvrzuje zavedení a používání systému environmentálního managementu v oboru vývoje, výroby a prodeje ocelových tlakových lahví, akumulátorů a mlecích koulí. Certifikát je platný do roku 2015 a je uveden v příloze č. 1 této práce.

¹² <http://www.vitkoviccylinders.cz/default/index/index/lang/cs/site/13>

¹³ <http://www.vitkoviccylinders.cz/13/cs/node/367>

4.3 Energie ve Vítkovice Cylinders, a. s.

Společnost Vítkovice Cylinders, a. s. využívá pro výrobu a provoz společnosti elektřinu, jejíž částka je vždy nejvyšší. Dále spotřebovává (seřazeno od nevyšší spotřeby k nejnižší) zemní plyn, topnou vodu, stlačený vzduch, provozní vodu, pitnou vodu, odpadní vodu, kyslík, dusík a acetylen. Následující poznatky budou aplikovány jen na elektřinu a zemní plyn, na které se vztahují energetické daně.

Každý týden obchází technik pan Ing. Křepelka měřidla a zjišťuje skutečnou týdenní spotřebu těchto energií. Tím může také pravidelně kontrolovat, zda dodavatelé fakturují správnou spotřebu energií. Údaje o spotřebě, které technik zjistí, jsou zapisovány do výkazu spotřeby. Výkaz spotřeby je veden v počítačovém programu Microsoft Excel. Tabulka je rozdělena na jednotlivé provozy ve společnosti a jejich spotřeba elektřiny a zemního plynu je členěna dle jednotlivých měsíců. Konečná měsíční spotřeba zemního plynu je zapisována v jednotkách m^3 , ale jelikož je základem energetické daně množství plynu v MWh spalného tepla (dle § 6 ZDZP), musí být spotřeba vynásobena údajem o spalném teple, který je uveden v jednotkách kWh/m^3 a poté vydělena 1 000, abychom získali spotřebu v požadovaných jednotkách MWh. Měsíční spotřeba obou energetických produktů je dále vynásobena koeficientem metalurgické spotřeby. Po tomto výpočtu je získán údaj o metalurgické spotřebě, tedy spotřebě, která je od energetické daně osvobozena. Údaj o spotřebě energií, která se musí zdanit, nemetalurgické spotřebě, je získán jako rozdíl mezi celkovou měsíční spotřebou a metalurgickou spotřebou. Výkaz s veškerými údaji a výpočty o metalurgické a nemetalurgické spotřebě zemního plynu a elektřiny je následně poskytnut účetnímu oddělení a vedení společnosti pro ředitele a finanční a výrobní manažery. V účetním oddělení pan účetní Ing Malásek vynásobí nemetalurgickou spotřebu energií příslušnou sazbou daně. Tento výkaz s údaji za leden 2014 o metalurgické, nemetalurgické spotřebě a následným výpočtem energetické daně je uveden v příloze č. 2.

4.3.1 Nákup a prodej energetických produktů

Oba energetické produkty, zemní plyn a elektřinu, nakupuje společnost pouze od Vítkovice, a. s., se kterou má uzavřenou smlouvu o dodávkách těchto energií. Faktura přijatá v lednu 2014 za spotřebu zemního plynu v prosinci 2013 je uvedena v příloze č. 3. Faktura přijatá v lednu 2014 za spotřebu elektřiny v prosinci 2013 je uvedena v příloze č. 4. Cena za jednotku množství zemního plynu se mění ročně. Cena za jednotku množství elektřiny se mění měsíčně.

Vítkovice Cylinders, a. s. má uzavřenou smlouvu o dodávkách elektřiny a zemního plynu s Vítkovice HTB, a. s., která patří rovněž pod skupinu VÍTKOVICE MACHINERY GROUP. Dále má uzavřenou smlouvu o dodávkách elektřiny s Hydac, spol. s r. o. Vítkovice Cylinders, a. s., sice fakturuje spotřebované energie těmto společností, ale ve skutečnosti za ně společnost částky akciové společnosti Vítkovice hradí a pak od nich tyto částky inkasuje.

Přijatá faktura, respektive její příloha, za zemní plyn obsahuje údaje o spotřebě v samostatných odběrných místech v jednotlivých provozech společnosti. Tyto provozy jsou označeny určitým symbolem a jsou dle povolení k nabytí plynu osvobozené od daně osvobozené od daně ze zemního plynu, protože je plyn v nich používán v metalurgických procesech. Daň ze zemního plynu účtovaná dodavatelem tedy nebude žádná. Na faktuře je uvedena částka v českých korunách o platbě (nákladech) za distribuci, která je pak dále zdaněna daní z přidané hodnoty 21 %. Tuto částku musí odběratel do určitého data splatnosti faktury uhradit. Náklady distribuce jsou náklady, které stát reguluje. Druhou částkou na faktuře je částka v eurech, která vyjadřuje náklady za komoditu. Tato částka je opět zdaněna 21% daní z přidané hodnoty. Tuto částku opět musí odběratel do data splatnosti faktury uhradit. Náklady za komoditu vyjadřují složku nákladů, která není regulovaná státem.

Vítkovice Cylinders, a. s. spotřebovává elektřinu v metalurgických procesech, je tedy vlastníkem povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně. V příloze přijaté faktury jsou uvedena odběrná místa. Provozy, ve kterých se elektřina spotřebovává pro metalurgické procesy, jsou opět označeny symbolem jako osvobozené od daně. Další odběrná místa (hala 520 + dvojhalí) nejsou osvobozena od daně z elektřiny, protože spotřebovávají elektřinu k účelům, které už zdanění podléhají. Energetická daň z elektřiny je vypočítána jako součin spotřeby (v MWh) v neosvobozeném odběrném místě (hala 520 + dvojhalí) a příslušné sazby daně. Součet regulované platby za dopravu elektřiny a energetické daně v českých korunách musí být zdaněn 21% daní z přidané hodnoty. Dále společnost platí v eurech za státem neregulovanou spotřebu silové elektřiny (bez energetické daně). Tato částka se opět musí zdanit 21% daní z přidané hodnoty.

Povolení k nabytí zemního plynu osvobozeného od daně je uvedeno v příloze č. 5. Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně je uvedeno v příloze č. 6.

Při dodávání energie dalším společností, které jsou uvedeny výše, vystavuje společnost daňový doklad. Na něm je uvedena například výše spotřebované energie, vypočtená energetická daň a daň z přidané hodnoty. Daňový doklad musí obsahovat další náležitosti, které jsou uvedeny v příslušném zákonu, který se vztahuje k energetickým daním.

4.3.2 Evidence energetických daní

Společnost Vítkovice Cylinders, a. s. je mimo energetických daní také plátcem:

- daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daně srážkové,
- daně z příjmů právnických osob,
- daně silniční,
- daně z přidané hodnoty,
- daně ze staveb.

Vedení účetnictví a ostatní činnosti, které se týkají účtování a daní ve společnosti Vítkovice Cylinders, a. s., provádí zaměstnanci společnosti Vítkovice Accounting, a. s. Tito zaměstnanci mají zřízené kanceláře v sídle Vítkovice Cylinders, a. s.

Výkaz o spotřebě energií, tedy podklad pro účtování energií, obdrží každý měsíc od pana technika Ing. Křepelky účetní pan Ing. Malásek. Pro účtování spotřeby zemního plynu a elektřiny jsou zřízeny dva analytické účty:

- 502 001 – Elektřina: na jeho vrub se účtuje spotřeba elektřiny a
- 502 002 – Zemní plyn středotlaký: na jeho vrub se účtuje spotřeba zemního plynu.

Pro evidenci energetických daní jsou zřízeny opět dva analytické účty:

- 538 101 – Daň ekologická – elektřina a
- 538 102 – Daň ekologická – plyn.

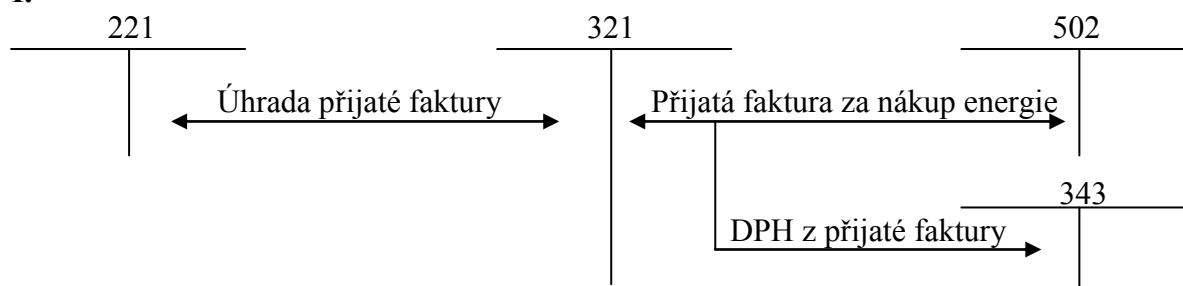
Závazky z účelu povinnosti zaplacení daně vůči celnímu úřadu jsou evidovány na analytických účtech:

- 345 01: Závazky vůči správě daní – elektřina: při vzniku závazku ve prospěch účtu a
- 345 02: Závazky vůči správě daní – plyn: při vzniku závazku ve prospěch účtu.

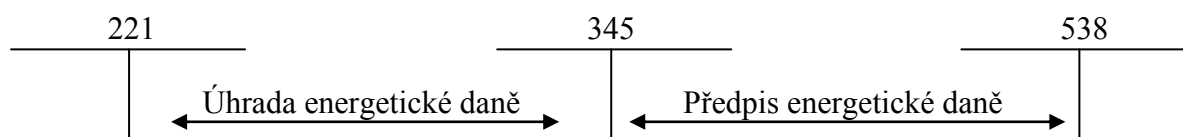
Při zaplacení energetické daně, dluh vůči celnímu úřadu zaniká. O tom je účtováno ve prospěch analytického účtu 345 01 nebo 345 02.

Schéma 4. 1 Účtování spotřeby zemního plynu a elektřiny a daňové povinnosti

I.

II.

Zdroj: vlastní zpracování

Ve schématu označeném I. jsou zobrazeny účetní případy, při kterých společnost obdrží fakturu za spotřebu energií. V případě dodávání zemního plynu bude účtováno na vrub analytického účtu 502 002: Zemní plyn středotlaký a ve prospěch účtu 321: Závazky vůči dodavatelům, v tomto případě vůči Vítkovice, a. s. U této dodávky je daň z přidané hodnoty součástí závazku, pro odběratele ale vzniká nárok na odpočet daně. Tento nárok se zachytí na vrub účtu 343 a bude následně uplatněn u finančního úřadu. U dodání elektřiny se bude účtovat na vrub analytického účtu 502 001: Elektřina, ostatní případy zůstanou nezměněny.

Při bezhotovostní úhradě závazku u dodání energetických produktů je snížen závazek na vrub účtu 321 a zároveň se musí snížit peněžní prostředky ve prospěch účtu 221: Bankovní účty. Bankovní příkaz k úhradě by měl být poslán do data splatnosti, které je uvedeno na faktuře.

Ve schématu označeném II. jsou zobrazeny situace, které se týkají účtování energetických daní. Poté, co je daň za měsíc ze spotřeb energií, které podléhají zdanění, vypočtena, účtuje se daň na vrub příslušného analytického účtu 538 a ve prospěch příslušného analytického účtu 345. V případě daně ze zemního plynu je daň zaúčtována na vrub analytického účtu 538 102 – Daň ekologická – plyn a ve prospěch analytického účtu 345 02: Závazky vůči správě daní – plyn. V případě daně z elektřiny se daň zaúčtuje na vrub

analytického účtu 538 101 – Daň ekologická – elektřina a ve prospěch analytického účtu 345 01: Závazky vůči správě daní – elektřina.

Závazky vůči celnímu úřadu z účelu energetických daní se v tomto případě hradí z běžného účtu. Úhrada se účtuje ve prospěch účtu 221: Bankovní účty a dle druhu daně snížení závazku na vrub příslušného analytického účtu 345.

Protože společnost své produkty dodává do EU a vyváží mimo EU, je většinou při výpočtu daně z přidané hodnoty zjištěn nadměrný odpočet daně.

4.3.3 Daňové přiznání

Daňové přiznání k zemnímu plynu a elektřině za Vítkovice Cylinders, a. s. sestavuje účetní pan Ing. Malásek. K sestavení přiznání k energetickým daním je použit výkaz o spotřebě zemního plynu a elektřiny, kde je z uvedené neosvobozené spotřeby vypočítána daň (viz příloha č. 2). Daňové přiznání k energetickým daním se sestavuje za každý měsíc. Paní Slavíková podává daňové přiznání elektronicky na celní úřad v Ostravě.

Daňové přiznání za konkrétní měsíc se dle zákona, který upravuje energetické daně, podává nejpozději do 25. dne následujícího po měsíci, ve kterém subjektu vznikla daňová povinnost. Ke stejnému datu musí být příslušná vypočtená daň připsána na účet celního úřadu v Ostravě.

Daňové přiznání k zemnímu plynu za leden 2014 je uvedeno v příloze č. 7. Ve výkazu spotřeby je uvedena celková nemetalurgická spotřeba zemního plynu (PL) za všechny 3 provozy. Jediným provozem, který má také i nemetalurgickou spotřebu zemního plynu, je Provoz 2 – Kovárna. Za leden je vypočtena spotřeba, která činí 109,07 MWh spalného tepla. Tato spotřeba je vynásobena, pro plyn pod kódem nomenklatury 2711 21 (výroba tepla dle § 4 písm. b) ZDZP) a číselným označením výrobku 57 11 26 dle Pokynů k daňovému přiznání, aktuální sazbou 30,60 Kč/MWh. Po zaokrouhlení nahoru vyjde daň 3 338 Kč. Údaje na dalším řádku, který plátce vyplňuje, vyjadřují spotřebu zemního plynu vozíků. Spotřeba plynu vozíků je uvedena opět pod kódem nomenklatury 2711 21 (vozidla určená k používání mimo veřejné cesty dle § 4 písm. c) 3. ZDZP) a dle Pokynů k daňovému přiznání mají číselné označení 57 11 27. Spotřeba 18,33 MWh spalného tepla je vynásobena opět sazbou 30,60 Kč/MWh a následně vypočtená daň je opět zaokrouhlена nahoru na částku 561 Kč. Celková vyměřená daň ze zemního plynu tedy činí 3 899 Kč.

Daňové přiznání k elektřině za leden 2014 je uvedeno v příloze č. 8. Ve výkazu spotřeby je uvedena celková nemetalurgická spotřeba elektřiny za všechny provozy. V každém provozu vzniká spotřeba, která není od daně osvobozena. Elektřina pod kódem nomenklatury 2716S má dle Pokynu k daňovému přiznání přiděleno číselné označení 571 600. Součtem spotřeb 155,54 a 24,67 a 185,13 v MWh vyjde částka 365,34, která je vynásobena sazbou 28,30 Kč/MWh. Po zaokrouhlení nahoru vyjde vyměřená daň z elektřiny 10 340 Kč.

Daně se odvádějí na příslušné účty celního úřadu a to na účet:

0006090097729761/0710 Daň z elektřiny a

0006170097729761/0710 Daň ze zemního plynu

4.3.4 Problém ve Vítkovici Cylinders, a. s.

Vítkovice Cylinders, a. s. nakupuje a následně spotřebovává ve všech třech svých provozech elektřinu. Z předchozí kapitoly je zřejmé, že ne všechna spotřebovávaná elektřina je použita pro, od daně z elektřiny osvobozené, metalurgické procesy. Jestliže má společnost v každém provozu jen jedno měřicí zařízení, představuje to pro ni patřičnou komplikaci. Jak tedy společnost určuje a případně i prokazuje, kolik MWh elektřiny bylo použito pro metalurgické procesy a kolik pro jinou, od daně již neosvobozenou, spotřebu? To je opět otázka pro technika ve společnosti, pana Ing. Křepelku, který sestavuje také již zmiňovaný výkaz spotřeby energií.

Řešením je tzv. koeficient metalurgické spotřeby. Pro každý provoz je sestavena tabulka, ve které jsou detailně rozepsány údaje ke každému zařízení, které spotřebovává elektrickou energii. V tabulce jsou uvedeny informace o příkonu v kWh, zatížení v procentech, směnnost, počet dní používání, počet směn za 24 hodin, počet dní v měsíci a počet hodin za směnu. Z těchto údajů se následně vypočítá reálná spotřeba elektřiny v kWh. Dále tabulka obsahuje poměrné číslo vypočítané jako podíl reálné spotřeby daného zařízení a celkové reálné spotřeby. Součet všech poměrných čísel musí být 1. Další údaj představuje spotřebu elektřiny daného zařízení, která se vypočítá vynásobením poměrného čísla a pevně danou celkovou spotřebou elektřiny v provozu. Opět součet všech spotřeb elektřiny jednotlivých zařízení musí logicky vyjít stejně jako pevně daná celková spotřeba elektřiny v provozu. Nejdůležitější je ovšem určit, zda se zařízení podílí na metalurgickém procesu či nikoliv, tento údaj je zobrazen v dalším sloupci. Reálná metalurgická spotřeba je pak

vypočítána jako součin údaje o metalurgickém procesu a reálné spotřebě. Podílem hodnot reálné metalurgické spotřeby v kWh a reálné spotřeby v kWh se dojde k výpočtu koeficientu metalurgické spotřeby.

Koeficientem metalurgické spotřeby se následně vynásobí skutečná (fakturovaná) spotřeba elektřiny v provozu, tím je vyjádřena metalurgická spotřeba. Zbylá spotřeba (rozdíl mezi celkovou a metalurgickou spotřebou elektřiny) představuje zdanitelnou (neosvobozenou, nemetalurgickou) spotřebu.

V příloze č. 9 je uvedena tabulka s výpočtem koeficientu metalurgické spotřeby pro první provoz společnosti. V posledních řádcích je vedle zařízení zahrnuta také spotřeba elektřiny osvětlení hal, drobných neupřesněných spotřebičů, kanceláře mistrů a výdejny. Poslední řádek uvádí třetinový podíl ředitelství na spotřebě elektřiny. Všechny tyto spotřeby jsou mimo jiné zařazeny jako ty, které se nepodílí na metalurgickém procesu.

Zaměstnanci, do jejichž pracovní náplně spadají i energetické daně, jsou v této oblasti, dle jejich vyjádření, málo informováni a při praktickém uplatnění nemají dostatek praktických informací k rozlišování problematiky. Pokud zaměstnanci informace mají, tak mají problémy s jejich aplikací do praxe. Jako nejlepší řešení se nabízí zajištění takového dalšího vzdělávání (například v podobě školení zaměstnanců), kde by zaměstnanci měli možnost klást konkrétní dotazy, ujasnit si problematiku a odstranit neznalost řešení jejich konkrétních problémů.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo v první řadě celkově analyzovat energetické daně v České republice, popsat jejich právní úpravu v Evropské unii, nastínit problematiku uhlíkové daně, prakticky aplikovat energetické daně s řešením tematického problému ve vybrané společnosti.

Ve druhé kapitole byly klasifikovány obecné pojmy z oblasti daní. Byl zde přiblížen účel energetických daní, mechanismus výběru a jejich základní daňové pojmy, které jsou pro všechny tři daně společné. Dále pak byly konkretizovány obecnější pojmy pro každou daň zvlášť. V této kapitole byla také zmíněna uhlíková daň, na jejíž zavedení právní úprava České republiky teprve čeká.

Třetí kapitola podrobně popisovala právní úpravu energetických daní. Týkala se deskripce daňového systému v České republice a nastínění Zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, který u nás upravuje energetické daně. Dále byla pak postupně analyzována česká legislativní úprava daně ze zemního plynu a některých dalších plynů, z pevných paliv a z elektřiny. Rovněž byly v této kapitole také rozebrány energetické daně a uhlíková daň v rámci Evropské unie, energetické daně byly klasifikovány dle metodiky OECD, a byla přiblížena jejich evropská právní úprava dle Směrnice Rady 2003/96/ES.

Ve čtvrté kapitole byly energetické daně uplatněny v praxi ve vybrané společnosti. Byla zde představena akciová společnost Vítkovice Cylinders, člen strojírenské skupiny VÍTKOVICE MACHINERY GROUP. V rámci energetických daní nesměl být opomenut vztah této společnosti k životnímu prostředí. Vítkovice Cylinders, a. s. je plátcem daně ze zemního plynu a daně z elektřiny, byl zde popsán nákup a spotřeba těchto energetických produktů a následně účtování, výpočet a odvod energetických daní. A jako poslední byl řešen problém, který se týkal prokazování skutečné spotřeby elektřiny, která je a která není od daně z elektřiny osvobozena. V závěru kapitoly byla navržena lepší informovanost zaměstnanců v oblasti energetických daní v podobě školení.

Vzhledem k tomu, že tři energetické daně jsou v České republice již pár let zavedeny, jedná se stále o ne zcela jasnou oblast v daních. Energetické daně jsou velice specifické a všeobecně ještě stále chybí dostatek informací v této oblasti.

V průběhu ekologické daňové reformy, která probíhá od roku zavedení energetických daní (2008), nejsou dodržována naplánovaná načasování všech třech fází a hranice té poslední

se stále prodlužuje. Není dodržován ani plánovaný obsah, kdy např. uhlíkovou daň měla mít Česká republika zavedenou již v roce 2012.

Je třeba zmínit, že ani původní záměr, ochrana přírody a kompenzace snížením jiných daňových sazeb z energetických daňových příjmů, se neuskutečnil. Energetické daně jsou zatím, a nejspíš navždy, jen dalším příjmem do stále více deficitního státního rozpočtu.

V Evropské unii musí být v rámci harmonizace daňových systémů energetické daně postupně zaváděny ve všech členských zemích. V evropské právní úpravě je při jejich zavádění zohledňována ekonomická situace každého z členských států a jsou stanovena přechodná období pro zařazení daní do jejich daňového systému. Dle tabulky 3.1 je zřejmé, že harmonizace energetických daní pomalu dosahuje vrcholu, na rozdíl od uhlíkové daně.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

NĚMCOVÁ, Petra a Vojtěch KOTECKÝ. *Ekologická daňová reforma: impuls pro modernizaci ekonomiky*. Brno: Hnutí DUHA, 2008. 40 s. ISBN 978-80868-252.

STIBŮRKOVÁ, Jana. *Daně a daňové poradenství III.: spotřební a ekologické daně*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2009. 48 s. ISBN 978-807314-164-6.

SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 468 s. ISBN 978-80-7357-443-7.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 6. vyd. Praha: Linde Praha akciová společnost, 2013. 384 s. ISBN 978-80-7201-925-0.

ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie – s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

b) Článek v odborném časopise

HÁJEK, Martin. Nízké zdanění plynu změní uhlíková daň [online]. *PRO-ENERGY magazín*. 2012, roč. 2012, č. 3 [cit. 2014-26-02]. ISSN 1802-4599. Dostupné z: http://www.pro-energy.cz/clanky23/2_2_2012.pdf.

VECKA, Jiří. Uhlíková daň má být v Česku už za rok [online]. *All for power*. 2012, roč. 6, č. 5 [cit. 2014-25-02]. ISSN 1802-8535. Dostupné z: http://www.allforpower.cz/UserFiles/files/2011/AFP_KOMPLET_05_12-13.pdf.

ZIMMERMANNOVÁ, Jarmila. Současné a navrhované zdanění emisí CO₂ v zemích Evropské unie v oblasti energetiky [online]. *Acta Oeconomica Pragensia*. 2013, roč. 2013, č. 2 [cit. 2014-26-03]. ISSN 1804-2112. Dostupné z: <file:///C:/Users/pb/Downloads/398.pdf>.

ZIMMERMANNOVÁ, Jarmila a Karel KORBA. Komparace zdanění CO₂ v zemích Evropské unie [online]. *Acta Oeconomica Pragensia*. 2010, roč. 2010, č. 3 [cit. 2014-26-03]. ISSN 1804-2112. Dostupné z: <file:///C:/Users/pb/Downloads/306.pdf>.

c) Elektronické dokumenty a ostatní

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ekologické daně* [online]. Celní správa [10. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/default.aspx>.

ČTK. *Zdanění plynu pro lidi neprošlo, uhlíková daň má šanci* [online]. 30. 1. 2013 [cit. 25. 2. 2014]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/finance/bydleni/clanek.phtml?id=770083>.

European Commission. *Archive tax receipts on CIRCABC* [online]. EC [26. 3. 2014]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/excise_duties/index_en.htm.

European Commission. *EXCISE DUTY TABLES 2013* [online]. EC [27. 3. 2014] 2013. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/energy_products/rates/excise_duties_energy_products_en.pdf.

HANZLÍČEK, Jiří. *EKONOMIKA: Nová uhlíková daň. Další zhoršení úrovně občanů a výdaje průmyslu* [online]. [25. 4. 2012]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekonomika-nova-uhlikova-dan-dpz-/p_ekonomika.aspx?c=A120424_150211_p_ekonomika_wag.

KURZYCZ. *Kurzy měn* [online]. KurzyCZ [2. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/>.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Ekologická daňová reforma* [online]. Ministerstvo životního prostředí [31. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/edr>.

OECD. *About* [online]. OECD [4. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.oecd.org>.

OKD. *O nás* [online]. OKD [26. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.okd.cz/cs>.

OTE. *O společnosti* [online]. OTE [26. 2. 2014]. Dostupné z: <https://www.ote-cr.cz/>.

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1001/2013 ze dne 4. října 2013, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2013. L 290, s. 1-901. Dostupné také z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/sazebni-zarazeni-zbozi/spolecny-celni-sazebnik-es/Spolen%20celn%20sazebnk%20EU%20platn%20pro%20rok%202014/NEK%20%C4%8D.%201001-2013.pdf>. ISSN 1977-0626.

RWE. *O RWE* [online]. RWE [25. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.rwe.cz/>.

SAGIT. *Účetní a daňový poradce* [online]. Sagit [13. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/delfinhesla.asp?cd=150&typ=r>.

SKUPINA CZECH COAL. *Profil* [online]. Skupina Czech Coal [26. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.czechcoal.cz/cs/>.

SKUPINA ČEZ. *O společnosti* [online]. Skupina ČEZ [26. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.cez.cz/>.

Směrnice Rady 2004/74/ES ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice 2003/96/ES, pokud jde o možnost některých členských států uplatňovat u energetických produktů a elektřiny dočasné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2004. L 157, s. 87-99. Dostupná také z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0074:CS:HTML>. ISSN 1977-0626.

VÍTKOVICE. *O nás* [online]. Vítkovice [9. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.vitkovice.cz/>.

VÍTKOVICE CYLINDERS. *O nás, Hlavní obory* [online]. Vítkovice Cylinders [9. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.vitkovicecylinders.cz/default/index/index/lang/cs/site/13>.

Zákon č. 261 ze dne 19. září 2007 o stabilizaci veřejných rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2007, částka 85, s. 3237-3258. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-261>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 280 ze dne 22. července 2009 daňový řád. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 87, s. 4038-4104. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>. ISSN 1211-1244.

Seznam zkratek

a. s.	akciová společnost
CO ₂	oxid uhličitý
DPH	daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská unie
GJ	gigajoule
Kč	Korun českých
kWh	kilowatthodina
MWh	megawatthodina
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
spol. s r. o.	společnost s ručením omezeným
ZDE	Daň z elektřiny
ZDPP	Daň z pevných paliv
ZDZP	Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. května 2014

Hana Hlaváčková

Hana Hlaváčková

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Certifikát

Příloha č. 2 – Výkaz o spotřebě zemního plynu a elektřiny s výpočtem energetické daně

Příloha č. 3 – Přijatá faktura za spotřebu zemního plynu

Příloha č. 4 – Přijatá faktura za spotřebu elektřiny

Příloha č. 5 – Povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně

Příloha č. 6 – Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně

Příloha č. 7 – Přiznání k dani ze zemního plynu za leden 2014

Příloha č. 8 – Přiznání k dani z elektřiny za leden 2014

Příloha č. 9 – Výpočet koeficientu metalurgické spotřeby v prvním provozu